

הספריה הלאומית

S 36 A 1794

מענה לשון אויף טייטש :

C.1

1827487-10

מענה לשון

אויף טייטש

וואש אן זאל זאגן אויף דיזע עלטרן . זונ' פריינדס
קבר'ס . אויך (ערב ראט הסנה זונ' ערב
יום כפור) דאט אן בעטן זאל אויף זיין (סנה טאג)
דאט הטם יתברך ברוך הוא זאל זונס (זונס) זיין
זונרי זינד זונר זונס בטערן וואט איר פון זיין
ביטן . זונר זיין זאלי זונרי וועג בוליקן . אויך
זינט פארדן גדרוקט זיין היפט אעטע זינט
דען (זונר) . זונ ווער דא ברייט זינט זינד
זינט גאנצן הערלן דער קען פאר זיכט זעבן
(הטם יתברך ברוך הוא) ווערט זאלי
זינט זינד פאר זיין זונר פאר געבן .
זונר ווערט (זונר) זיין זיין גומאלט
זו ווערדן זינט זאלי פאר טפרייטן
זאן זאן :

בזולעבאך

בשנת תקמ"ח לפ"ק

בבית ובדפוס המשובח כהר"ר זעקל יצ"י .
בן כהר"ר אהרן מדפים ז"ל .

ר' אליעזר אן טלאנג טלאנג איך ווייט וואס דאס ווילטט גיט הייך דיין וועג
 אונ' דארטן אין דער היל' טלאפט איין גילן וואו איין יהודי בגילת המט אונ'
 האט אים פיל ביי גטאן גיט הייך אונ' טיט אים אונ' באלד אלז די טלאנג דאס
 גהערט הט אים זיט לז רוק גטפרינגן אונ' אים לז רוק גלאפן היבט ר' אליעזר
 אן ווען איך טיט ווער דא גווען ווער פיל ביי גטעהן וועגן די טלאנג דען איין
 יהודי הט עובר גווען איין ע ירה אונ' איער הט תשובה גטאן אים גגזרת
 גווען די טלאנג זאל אים בייסן אונ' טיטן אונ' דער נאך הט דר אמן ווידר
 תשובה גטאן אונ' הט חרטה אונ' הט אקבל גווען אלז ער ווילט איביג טיט
 אער טון אונ' דר ווייז אלז ער הט (חור בתשובה) גווען הט הטס יתברך
 חרטה אויף דעם ביי אלז הט"י האט אים לז גואגט לז טון אונ' זאגן ווייט
 חברים לז ר' אליעזר וויט ווייטטו דאס זאגט ר' אליעזר לז ווייט חברים איין
 פארט הט איר איין סימן געבן דרויף האבן ווייט חברים גואגט וויט ווייטט
 דא אלז דר אן הט חור בתשובה גווען אונ' זאגט ר' א יער לז ווייט חברים
 אים די לייט אלז די טלאנג אים גלאפן אים קרמפט אונ' די טופין זיין אכויף לז
 גטאנדן אונ' דר טווייף אים מרוי לז גטאנדן פון וועגן די גרוי בוהייט
 אונ' אים דען אים אקקיגן קואן איין רוח אונ' האט גטריאן גיט לז רוק פון דיין
 וועג דר בן אדם הט חור בתשובה גווען אבר די ביי טלאנג האט טיט לז
 חק גוואלט גיהן ביי אן זאל איין אנדרן געבן אן טטאט דען יהודי דען אונ'
 אים דר סדר פון סאח"ל דט ועלביג אים די (נחט הקראווי) אונ' ווייט ווייט
 איין לייט די אים גגליכן לז איין טלאנג אונ' דר טויט דט זיין מיר פירוט אונ'
 ווען אן איין אלז רטוט גיבט לז טיטן איין בן אדם אדר אונ' לז זיין אמן זיט
 טיט נאך ביי זיט טוהן דעם ועלביגן אהיט זיין אדר אונ' (אס לא) אן גיבט
 איין אנדרן אן זיין טטאט ווארום הט"י אים טיט אטנה וואט ער איינס לז
 זאגט אונ' ווען ער אים טיט אקייס די זאך אים ער אקייס אים איין אנדרי זאך
 האבן ווידר די חברים לז ר' אליעזר גואגט וויט האטטו גוויסט דט דר גילן
 אים אים יעני היל' וואו דר יהודי זיגט אונ' וויל אים אהיט זיין ער זאגט רבי
 אליעזר דר רוח וואט דא גואגט האט לז דער טלאנג זיט זאל לז רוק גין דען
 דר יהודי האט חור בתשובה גווען דער ועלביג רוח הט איר דט גואגט
 אונ' האבן זיך די חברים פאר וואונדערט אויף ווייט ריד אונ' היבט ר' אליעזר אן
 לז ווייט חברים קואט איר וואלן זעהן וואט דאס טלאנג טוט דען זיט האט
 טון גטוהן איר טליחות אונ' זיין זיט אויף גטאנדן אלז אים אנדר אונ'
 גיין אונ' קואן לז דען פעלן אונ' האבן זיט גזעהן איין אמן אים גלעגן
 טיט אונ' דאס טלאנג וואר אונ' גוואונדן אן דען אמן זיין פערטטן פון
 זיין פייסן אונ' אים טיט אונדעק גלאנגן אים אלז גלאנגן פון קאפל לז דא
 פייס אונ' פון דא פייס לז דעם קאפל אונ' האט ר' אליעזר אונ' ווייט חברים
 גזעהן איין ביי א גערטיל ביי דעם טויטן אונ' זיט אים פון גווען פון זילבר
 אונ' גאלד אונ' דעם בייטל אים גאלד אונ' זילבר האט ער גגזלת פון

פייטש מענה לשון

איין יהודי אונ' האט זיך נאך געלאנגן און האט ר' אליעזר דעם בייטל אוועק
 גנומן איט דעם געזאגט אונ' האט זיך בייטל זיך געהאלטן אונ' גומאגט גלובט
 ביטטו גאט אלז זיך האב זיך דר זאך זיך איין טאג דא פאר ריכט און זיך ר'
 אליעזר איט זיינע חברים לז רוק ווידר גאנגן אויף דעם אורט וואו זיך איין
 לוס ערשטן געסן לז רומן ווייל זיך אונ' זיך ווייל זיך און קואט דער יהודי
 וואו בגולט זיך גומארן פון דעם גילן דעם די טאמנג האט אהיט גומען אונ'
 ער וואר גאנץ אימא אונ' זעלט זיך מונטר זיך בויס אב לז רומן אונ' וויינט
 איין גרוסי גוויין אונ' זאגט קלאגט זאל עס זיין גאט איין גאט עס זיך דאך
 מנטפלעקט פאר דיר אלז זיך ניט וויין אונ' זיפלי ניט פון געזאגט אונ' זיכר
 וועגן וואס זיך בין בגלות גומארן אונ' אויך אויף די פלעק וואס זיך געלאנגן
 בין גומארן דען אלט וואס איר זיך געעהן זיך אלז געעהן איט רעכטן דען
 ווער ניט גומען אייני זיך ווער איר דז ניט געעהן גאט זיך גרעכט אונ' דיין
 אספט זיך גרעכט אונ' עס זיך ניט קיין אונ' רעכט פאר דיר נור דא מרזיך
 טוט טרוימארן איין הערל'אונ' אויף דען טואי זיך טרוימארן אונ' אייני אויגן
 ריין וואס ווייל זיך איין אלסן פאשר אונ' אונ' האב אונ' זיך האב זיך קעס
 זיך לז נערן אויף דעם וויין זיך אונ' אויף דעם טואי זיך אויך וויין זיך ביכר
 געזאגט זיך בייטל וואו איר גנומן זיך גומארן קעהר לז איין אראן און
 אונ' ער האט גומאלט געבן זיין טאכטער לז איין נרוניא אונ' וואס ווערט יעלכר
 טון דר מראראן דרויף וויין זיך אונ' וויינט זיך אונ' טריימט ביטרי טריימ
 אונ' זאגט גאטט רעכט זיין גרעכט אויך זיך רעכט זיין היכר אלז די
 בערג די הוכן אונ' טיפא אלז דר אב גרונד אונ' אלז די זיין און גברייט לז
 טון זיין טאגהאט אונ' אלז זיך גרעכט הער פון די גאנלי וועלט אויף דעם
 וויין זיך זיך זיך לז פרידן גומען מין היאל דיין (בייל דיין) דאס גרעכט
 אויף די גרעכט אונ' אויף דעם טואי זיך וויין . און בין זיך איר אלז
 סולריג אונ' דאס אלז הערט ר' אליעזר איט זיינע חברים די ריד די דאמגי אונ'
 דאס גטריימט און טטין זיך אויף אונ' גין לז דעם און אונ' פלינדן זיך זיין מונטר
 איין בויס אונ' וויינט און טטעלן זיך זיך אונ' טריסטן זיך אונ' נעא
 זיך לז זיך אונ' ר' אליעזר זאגט פערכט דין זיך ניט דו חטובר אונ' פראווא
 זאלטט דו ניט פרום זיין ווער דיר ניט און איין נס געעהן אונ' ער נאס דעם
 בייטל גירטל איט געזאגט אונ' גיבט עס דעם און אונ' ר' אליעזר זאגט לז דעם
 און קוק איט איר זיך ווייל דיר וויין וואס דר גילן טוט וואס דיר גאט גאט
 האט און גיט ער איט זיך אונ' זאך אלז דר גילן זיגט אונ' די טאמנג זיך נאך
 אויף זיך אונ' גיט אלז אויף זיך אונ' וויא לוס ערשטן אונ' אלז דער און האט
 דאס גומען פאלט ער אויף זיין פנים לז דער ערד אונ' בוקט זיך אונ' לובט
 גאט זיך אונ' טטיט אויף פון דער ערד אונ' קוסט ר' אליעזר זיין הענד אונ'
 זאגט זיך ווייט זיך אלז פון אייער זכור וועגן האט איר האט "הדאס
 גומארן אונ' זיך האב נאר גומיינט אויף איין פאשר אונ' אונ' דאס זיך אלז

ספח

פֿיטש מענה לשון

טטאט אונ' זיין כאאן איז ר' יוסי פֿון טטאט פֿגעיין אונ' ער איז איין (אדם
 חסוב) דרום וויל איך הין געהן תאמר ווער איך קען מיס אליל זיין און
 גינגר אלעזר הין אונ' גפֿינט מיס ליגן אויף זיין טפֿאן בעט און האט רבי
 אלעזר דר וועקט דען קליין זון פֿון ר' יוסי ביז ער העט ווער גוויינט פֿר
 הט"י גאר און פֿיל אלז דרייז הונדערט אונ' זיבנליג טרערן ביז הט"י הט ער
 הערט דט גטרייז פֿון דעם קינד אונ' הט זיך ערבאראט איבר ר' יוסי אונ'
 הט אכטל גווען די גירה אונ' האט דעם פֿטן גגעבן אן ר' יוסי זיין טטאט
 דרייזלעך אונדער לייט אונ' ער האט גארט ר' יוסי זייני יאהר לזייז אונ'
 לזאנליג יאהר ער זאל לערן איט זיין זון תורה וואט גגעבן איז ווארן איט
 לזוייז אונ' לזאנליג אונדער :

ווען איינר אין דרייז גטאג טאט אויף דען בית עלאין איז גווען דא זאגט אן
 די ברכה ווען ער דרויף קואט כהנט בייז די קברים :

ברוך גלובט זייטטו גאט קייניג דר וועלט דר דא הט בטאפן איך איט
 (דין) אונ' הט גטפייזט איך איט (דין) אונ' הט גטיט איך איט
 (דין) אונ' ווייט די זאל פֿון איך אלץ אן (דין) אונ' הינטן נאך ווערט ער
 ווידר קערן אונ' אאכען לעבן איך איט (דין) גלובט זייטט דו גאט דער דא
 אאכט לעבענדיג די טויטן :

ווען אן קואט נאהנט לו דען קברים ווידר איך זיינען הווען מורט זאגט אן
 דאט איבר אלז דיז פֿאר איהם זיין :

אתה דוא ביזט גאט לו איביגליכן טטארק דר דא אאכט לעבענדיג דיז
 טויטן דר ביטטו אונ' דער הער לו העלפֿן ער אאכט טפייטן דיז
 לעבענדיגן איט גמאר ער אאכט לעבענדיג די טוטן איט ערבאראיקייט אונ'
 אונטער ליינט די פֿאלנדיגן אונ' ער היילט די קראנקן אונ' ער אאכט ליידיג די
 גפֿאנגיני אונ' ער בטטעטיגט זיין ווארהייט אלז דיז דא טלאפן אין די ערד
 ווער איז אלז דוא און איין גאט דר טטארקן אונ' ווער איז גלייך לו דיר איין
 קייניג דר דא טייטט אונ' אאכט לעבענדיג אונ' פֿון מיס קואט די טפראלונג
 פֿון זיין הייליך אונ' ווארהאפטֿיג ביטטו לו אאכען לעבענדיג די טויטן אונ' אויף
 דאט דאזיג אלז זיינן איר טוואדיג לו זוכן לו דיר גאט אונ' לו אייניגן דיין כאאן
 דען גרוטן דען טטארקן אונ' דען פֿורכטלזאן פֿינד טיט דיין גלייכניס גאט
 אונדער גאט אין דר וועלט דר דאזיגן אונ' און דיר איז קיין קייניג אויף דער
 וועלט אונ' אויף יענר וועלט ווערט נאמנט זיין אלז דו נאמנט דו ביזט אונדער
 ערלייז ווען די לייט ווערט קואן אונ' נאמנט איז גלייך אונדער העלפֿר ביטטו
 לו דער לייט אלז די טויטן ווידר לעבענדיג ווערן :

צדיקים איר לדיקסדי דא זיין די גרונד פֿעטט דר וועלט עס זאל זיין דר
 ווילן לו פֿר דיר (אכניו טכטאיק) דט עס זאל זיין אייער רומונג
 איט פֿהרן אונ' איט פֿריר איר זאלט רואן אויף אייער גילעגר אונ' איט דען
 רונד דט לעבן זאל זיין אייער לייב גבוגרן אונ' איט לוב הקב"ה אונ' איט לוב
 אלז

[illegible]

מלך'ר

טײטש מענה לשון

אלהיר אויף די קברים אום ווילן דיין כבוד אום' לו טען פֿר דיר אים געל
 אום' בעטן ערבמאיקייט אויף איר אום' דע עט זאל בטילן איר זכות אום'
 איר גרעכטיקייט אויף איר אום' אויף כל ישראל :

רבין הער אלר וועלט פֿר נעם די טעם איינט גבעט אום פֿיל דיינער ער
 במאיקייט אום' אים ביט לו פֿר דיר אום' עט זאל זיין אום ווילן זכות
 דען לדיקים די ראויגן די דא זיין בגראבן אלהיר אום ווילן (זכות) אום' איר
 (כבוד) בין אים קואן אלהער לו פֿר טערייטן לו איר גראב אום' עט
 זאל בייא טען איר (זכות) אום' איר גרעכטיקייט לו אום' די בגערונג
 איינט הערלן לו גאט :

אנא אים ביט דיר ער במאיקייט אום' איינזעליג גאט דיר ערבמאט
 איינר אום' קרעמטיר דא ביט דער דא ווייט די טאמער דע אייב אום'
 לעבענדיגן אום' דא ביט דר דא ווייט די גראנקן דע הערלן אום' די גראנקן
 פֿון אום' אענטן אום' איר ילר . אים ביט דיר טאמי בלווינגן אים דיין גרום
 ערבמאיקייט דע הערלן דאט פֿט ייני דע דא אום' איר אום' טאמי עט
 אום' פֿון איין פֿלייט אום' גיב איר אן טאט איין הערלן איין פֿלייט ינדיגט איין
 פֿלייט גאיד לו זיין אונטער טעניג אום' דען יאך פֿון דיין אלות אום' דיין לו בטעט
 אום' דיין פֿורכט אום' לו רידן אום' דיינער תורה דע אים ביט זאל זינדיגן אום'
 זיין פֿיהרן אים איר דיינער פֿארכט אום' גיב איר איין גוטן זאמן דע דא זאל
 גטעפֿטיג איין אום' דר תורה אום' אום' אעטיס טובים אום' דא זאלטט הערלן לו
 איר איר ערבי איקייט איין גוט לעבן אומהי זינר אום' דא גאט איין גאט אום'
 גאט אייני עלטרן יענאנד בין אים קואן לו פֿר דיר איר איין גוט פֿר זינרונג
 אום' איין ווארהמפֿטיקייט דע דא האטט פֿר זיכרט אן דיינער תורה אויף איר
 ווילן אים אים אן לעבן אום' ווילן אים פֿר זיכרן אום' אים זאל ניט לער ווידר קערן
 אום' אום' האטטו זאמן וויטן אום' אים דיינער תורה ער היט די זיכרהייט אום'
 טוט גמאר לו זוייט טוינגט דורות לו זייני אום' האבר אום' לו די דא טאמן אלות
 לו טוינגט דורות די פֿר זינרונג די ראויגן זיין זאל גהיט זיין לו איר אום' לו
 כל ישראל אום ווילן זכות לדיקים אום' לדיקיות די דא זיין אלהיר אום' איר
 זייב איי גבונדן אום' דען בונד פֿון אייביגן לעבן אום' אום ווילן זכות אום' די דא
 זיין גטמארבן אויף דיין הייליגן נאמן בן אים קואן אום' זונג דען ראויגן
 לו אום' רינגלן דיקקריס פֿון לדיקים אום' לדיקיות די ראויגן אום' לו ביטן אויף
 איר דע אים זאל וועה זיין איר זכות אום' איר גרעכטיקייט וואס זאל גטאן
 האבן בייא אירן לעבן אום' עט זאל בטעפֿדיגן אויף איר אום' אויף איין זאמן
 אום' אויף איין זאמן זאמן אום' אויף כל ישראל לו זייטעליגן אום' לו גמאר אום'
 לו בטילן אויף אום' איר דיין פֿליי ערבמאיקייט אום' פֿין המרטי גזירות אום'
 דא זאלטט היטן אום' פֿון וועגן איר זכות אום' אום ווילן דער עלטרן מברכהס
 ילחק ויעקב אום' היט אום' פֿון אום' ביני זאמן אום' פֿון בין פֿאלק אום' פֿון
 ביני גטיכטיס אום' פֿר אום' ערמערקניס אום' טטרויכליג אום' פֿון ביני

מייטש מענה לשון

[illegible]

מונר תפלה אונ' עט זאל ווערן גבויעט דט בית האקדש באלד מין מונר
טאגן מוס וילן זכות לדיקים מוס' חסידים דיא דא ליגן מזהיר מוס' מוס וילן
זכות לדיקים מוס' חסידים פון די גמלי וועלט מוס' וילן זכות מוס' זיכרהייט
מונר עלטרן אברהם יצחק אונ' יעקב מאן :

רבין הער אליר וועלט הער דר נטאות דוא זאלטט בויליגן איך מוס'
זאלטט אנטפאנגן איט איינר גאנץ תט בה לו פיר דיר מוס' זאלטט
הערן איין גבעט מוס' איין תפלה מוס' אלי איין בגער מוס' וילן מיר זכות
מוס' מיר גרעכטיקייט פון די הייליגן מוס' דייני לדיקים דיא מזהיר מוס' מין
הגמלי וועלט ליגן . די דא ויין גסטערבן מין דיין כאאן מוס' מוס וילן דיא
דא האבן גהייליגט דיין כאאן מוס' מוס וילן דיא דא ויין ווארן ערטלאגן מוס'
וילן די דא ויין ווארן גפעכט מוס' דיא דא ויין ווארן פיר ברעכט מוס' די דא ויין
ווארן פיר וואקן מוס' דיא דא ויין ווארן גהאנגן מוס' די דא ויין ווארן גראד
ברייט מוס' די דא ויין ווארן בגראבן לעבענדיג דרום קוס אד לו פיר דיר
לויטן מויז מירי וילן דט יא זאלן רואן מין דען לעבענדיגן גבונד דען גן ערן
ווא די נטאות אברהם יצחק יעקב מוס' איט טרה רבקה רחל אמה מוס'
איט אנדרי לדיקים מוס' לרקניות די דא ויין מין גן עדן מאן :

רבין הער אליר וועלט הער פון אלי נטאות מיר זכות מוס' גרעכטיקייט
דט יא הבן גטאן מוס' אלי די מאונק דיא דא גזעלט ויין מויז מירי
נטאות יא זאלן בגערן מוס' זאלן תפלה טאן לו הקב' ה מוס' זאל העלפן
מיר תפלה מוס' עט מויז וויריקן מיר זכות מוס' מיר גרעכטיקייט דאט יא
האבן גטאן דט דוא זאלטט מוס' געבן לאנג לעבן מוס' טאן מוס' עוסר מוס'
כבוד מוס' ערווייטרונג מוס' בענטונג מוס' הייליג מוס' טריסטונג מוס' טפיים
פון קליידר מוס' טפיים פון עסין מוס' ערבאראיקייט וחי' וטאן . מוס' ליט
מיריקייט מוס' גמאר מין דיין מויגן מוס' מין מויגן אלי איין ועהיר מוס' ערפרייט
דיין גאלין מוס' דיין אלי זאלאנג מוס' בויא דיין טטאט מוס' פיר גיב אל מונר
ינד מוס' בשערס איך פון אלי טאנד מוס' טאמעהייט מוס' פון לעסטרונג מוס'
פון פיר טעאנים מוס' (פסולים) איינר אטפחה מוס' זאל קאן די גמ' ה מוס'
טאמי בשערס מוס' פון אלירלייט בלוינגרס מוס' אראוט מוס' פיר (חיבוט
הקבר) מוס' פון דען (דין טל גיהנם) מוס' פיר די ביין קראנקהייטן מוס' דוא
זאלטט ניט טיטן איך איט איינר איהה אטונה נייארט איך זאל טטערבן מין
דר לייט דר ערבאראונג מוס' ניט איט רוג; גיב לו מיר זין מוס' טעכטר דט
יא זאלן לעבן מוס' זאלן היטן דיין גבאט . (יהי רלון) עט זאל ויין בויליגט לו
פיר דיר גאט מונר גאט מוס' גאט מונר עלטרן דט דוא זאלטט ויין בויליגן
איך מוס' זאלטט אנטפאנגן איך איט איינר גמלי תטובה לו פיר דיר מוס' דוא
זאלטט הערן איין תפלה מוס' זאלטט טאן איין בגערן מוס' איין זכות זאל
אינר וועגן איין בויהייט מוס' גיב מין איין הערלן דיין לבטאפט מוס' דיין
פארעכט מוס' איין גראנקן לו טון דיין וילן איט גאנלן הערלן מוס' יעלונד איך

טייטש מענה לשון

הב' גפייניגט אין וועג איין קראַפֿט דר וואָרטן לוי עהרן דיין גרוסן נאָמ
אונ' איך טומי איך פֿר טפּרייטן אונ' קבריס דען לדיקיס די דאָיגן . (יה
רלון) עט זאל זיין בוויליגט לוי פֿר דיר גאט איין גאט אונ' גאט איינער עלטער
דס דאָ זאלטט טטעלן לוי איר דען יבֿוֹת פֿון אירי תורה אונ' אירי גוט
ווערק לוי בטילן אונ' איר אונ' אונ' איין זאמן אונ' זאמן איינע זאמן פֿון זיין
אונ' פֿון ביי קראַפֿטהייט אונ' זאלטט טטעלן איך לויטן די דאָיגן דיא דע
רירן אין דיינער תורה אונ' די דאָ היטן דיין גבאט אונ' דיין גועל אונ' די דע
גטעפֿטיגן אין דיינער תורה אונ' לויטן די טיפֿנים דיין סודות ביי דאָ ווערן
קואן דיא ערלויבונג :

יהי רצון ממך ויין בוייליגט לז פֿר דיר גאט גאט גאט אונזר עלטער
דט עט זאל ויין אונזר תפלה אלז דעאפֿלונג דט גווערן אונז'עט זאל
ערפֿילן בגערונג אונזרע הערלן לז גוטן אומ ווילן דען זכּוּת פֿון אלז לז ריקים
אונז' חסידים אונז' קדישים אונז' קדישיות די דא בגראבן ויין גווארן אלז היינט
אונז ער זאל זענען אונז די גאולה אומ ווילן איר זכּוּת : (אן ערב ר"ה זגט א
דט) (אונז דו זאלסט פֿרניימן אויף א כז מיין גוט יאר אונז מיין בוייליגטט יאר
אונז מיין יאר מיין ערליונג אונז'עט זאל כּיט ווערן פֿר טוועכט אונזר נאמן דא
דא מיין בעפֿט איט דיינס נאמן אונז גיב לז אונזר בגער דט וואו איר בגער
היינט לז פֿר דיר אונז' גיב לז אונז מיין זייט זעליגונג לז פֿר דיין כּסא הכּוֹן
אומ ווילן זכּוּת די לז ריקים (אוריכו ורביכו) די דא ויין בגראבן גווארן אלז היינט
אונז' ער זאל טיקן לז אונז דען ערליזר אלץ האטיח באהרה בימינו דען דו
הערסט גבעט דיין פֿאנק יטרמל איט ערבאראיקייט אמן ;

אלהי איין גאט איך ווייס וואס ווען אן ביט לוי פֿר דיר וואס פֿיר טפֿרעכֿי
מויז יידי אטפֿטיס די גוטן אוודר איר גרעכטיקייט אלז זיאל הב
געטאן. אבר אן איר איין קיין גרעכטיקייט קיין גנאד קיין רעכטפֿערטיקייט
קיין גבעט קיין אידול טובֿות קיין דיכטט קיין תשובֿה דארום בעט איך
דיך פֿר בערגיט ריין ענגלז פֿר איר אונ' פֿר ווערפֿי איך ניט מויז ווען ד
אך פֿון דיר וועלט מויו ליהן ווערטט זאלטטו איך ברענגן לעולם הבא מוכ
איט לעבן זאלטטו פֿילן איך מוכ' פֿון גרונד דר ערד זאלטטו מויז ברענגן איך
אלז דר פסוק גיט איך וויל לובן גאט ווען דו האסט גלערנט אן איר דס דוא
זסט ווידר קערן דיין לארן מוכ' זאלטט טריטטן איך מוכ דיר גאט איין דיאל
גנאד מויז אל דס גוטס דס דוא טומט פֿר געלטן איך מוכ' ביי אן דען טאג
איין סטערבן זאלטטו פֿר געלטן איך מוכ אן דיין פֿארכטן דען ריין זאלטטו
סטארקן איך מוכ' דיין תורה די גאנלי דו זאלטט פֿעסטיגן איך עט זאל דיין
ווילן די זאג איין אווד מוכ' עז זאל זיין רידן איינט הערן לוי פֿר דיר גאט איין
בטעפֿר מוכ' איין ערלייז. (יהי רלון) עז זאל זיין בויליגט לוי פֿר דיר גאט
איין גאט מוכ' גאט איינר עלטרן אלז וואס איך הב בגערט לוי פֿר דיר עט
זאל זיין גרעכט אלז דעאפֿפֿונג דס גווערן מוכ' דוא זאלטט ענפֿרן מוכ'

טייטש מענה לשון

אונ' וואס איך האב גבעטן היינט לוי פֿר דיר עס זאל זיין אלץ איין דעאפֿעל
אונ' זאלטט טאן איר איר אלץ דר דין גיבט אונ' דו ערבאראייקיר הע
איר ווילן גבעט דייער איידען עס איז נישט איין פֿיר טפרעכער איין רעכ
פֿערטיגער קיין דיר דרום אד' זאלטט נישט לער ווידר קערן איך פֿון פֿר ד
אונ' ווילן דיין כאטש אונ' אונ' ווילן די לדיקיס אונ' חסידים אונ' לדיקיות אונ'
חסידות אונ' ערטלאנגי די דא זיין ווארן בגראבן אלזהיר אונ' אין אלץ אונ' ד
די דא זיין ווארן ערטלאנג אונ' פֿר וואקן אונ' גווינקט אונ' די דא זיין וואר
גקעסטטיגט אונ' האבן גליטן (איתות אשכנז) איר אירלייגט אונ' גסטאלט פֿ
יסורים זיין זי ווארן גקעסטטיגט אונ' האבן גליטן הארט יסורים פֿון וועגן ד
הייליגן כאטש עס זאל קומן טאגס אונ' איר זאלט רואן בטאגס אויף אייע
גלעגער אונ' עס זאל זיין בויליגט אייער לייב גבונדן אין בונד דען לעבענדי
אין גן עדן אונ' עס זאל זיין בויליגט דאס עס זאל אונ' טייל איר איי
אין גן עדן מאן :

יהי רצון עס זאל זיין בויליגט לוי פֿר דיר גאט איין גאט אונ' גאט איינס
עלטרן דו זאלטט אנטפֿאנגן איר ערבאראייקייט אונ' איר ווילן א
תפֿלה דו איך האב גבעטן אונ' דו איך נאך ווער בעטן אלץ לייט אונ' ווילן ד
גרוטן כאטש דא איז גלובט אונ' דר דא איז געהרט אונ' פֿורכטונג אונ' וויל
זכֿות די לדיקיס דא ליגן אלזהיר אונ' די דא זיין ווארן ערטלאנג אונ' ווילן ד
גרוטן כאטש אונ' איז זי זאלן רואן אויף איר גלעגער איר פֿריד אונ' הקב"ה ז
בטראקט זי פֿון דין טאג גיהנום אונ' פֿון חבוט הקבר אונ' איר ערלויבניס הקב"ה
עס זאל ווערן גלובט דיין כאטש אונ' איר איז אייער ערלויבניס ווילן איך גין אונ'
אייער קבר איך האב גלעבט אויף דר וועלט לוי אונ' טעג איך אונ' אלץ איר
הויז גייד אונ' אלץ ישראל אונ' ווען איך ווער פֿר טיידן פֿון דר וועלט אלץ איר
זיין איר אייך אונ' איר אלץ לדיקיס פֿון יענר וועלט אונ' דר כאטש גאט
ישראל זאל איך נישט ליידיג ווידר קערן לאין פֿון זיך :

רבון כל העולם הער פֿון דר גאנצן וועלט פֿר נעם די טטיגן איין גבע
אונ' אנטפֿאנג איין גבעט אלץ דיין פֿילי ערבאראייקייט אונ' גאט ד
עס זאל זיין די לדיקיס די דא זיין בגראבן אלזהיר גבונדן אין דעם גבונד ד
לעבענדיגן איר דען אונ' דר לדיקיס נטמות אברהם יצחק ויעקב אונ' עס ז
העלפֿן אונ' איר זכֿות אונ' מעטיס טובים דא ווא האבן גטאן אונ' ווילן די
כבוד בין איך קומן אלזהער לוי פֿר ספֿרייטן איך אויף די קברים דר ווארטן ל
ביטן אויף אירי נטמות אונ' אויף אירי לייב זאל וואלן וועה זיין אויף לוי ט
תחיית האתים איר אלץ די לדיקיס אונ' בטעראן איך פֿון דין טאג גיהנום אונ'
פֿון חיבוט הקבר אונ' דר אלץ דער דא גלעבט איז אייביר אלץ נטמות בגע
איר אונ' ווילן זאל געבן אונ' פֿריד אונ' עוטר אונ' כבוד אונ' זענדי לוי אונ'
הייליג לוי דר גאנצן בארן אין אונ' טאגן אונ' פֿר גיב לוי איר אויף אלץ איי
אונ' אונ' איינמאלט אונ' ערפֿרייט דיין פֿר זאל אונ' אונ' דיין גאט אונ'

פייטש מענה לשון

טויט מוכ' קיין טווערן טויט מוכ' וואו בלד אלז: איין נטאה ווערט זיך אב סיידן
 פון איין גוף אלז: יא מן גבולין זיין אן דען לעבנדיגן בוגר מוכ' זאלסט איך
 בערן פון מלי דיניס מוכ' טערמין מוכ' פון מלי ביו מוכ' ווען אטיח ווערט
 קואן זאלסט דו איך מלי טטין למין מוכ' דס איין זייב זאל רואן מלי זייט וואכן
 מוכ' טבא מוכ' יאמס טובים מוכ' מיטליכט אלז איטן מין דר נאכט מלי דיא
 טבינה מין (גן עדן) גיט מלי בעט לו גאט פון איינט וועגן דען טטמארקן מוכ'
 פורכטלואן גאט עט זאל באלד קואן דס זיכט דס גרוסי ווען אטיח ווערט
 קואן זאלן איר ווכה זיין לו מלי דיא טרוטט דס דיכביאמס האבן זאגט מוכ'
 קיין מלי קאן גאר נישט זעהן דיא טרויטטיקייט מוכ' עט ווערט רואן יעקב
 מלי זיכרליך מוכ' גאט מלי ווערט קיניגן פארכלוס מוכ' ער מלי גווען מוכ'
 מלי נאך מוכ' ווערט קיניגן איט זיין טונהייט מוכ' איט ערלייכטס וויל איך
 גין מין איין וועג זונדר פורכט מוכ' אנגסט מוכ' מין זיין העכר וויל איך מלי
 היבן איין זיל ווען איך טלאך מוכ' וואך מוכ' איין זיל מוכ' איין זייב זאגט לו איר
 איך פון זיכר איך לו גאט עט זיח וואר :

דאס זאל אן זאגן מלי זיינס פארטשקבר :

פריד מלי דיר איין הער פארט מוכ' איין מונטר ווייז דוא ביזט איין
 טונהייט מוכ' איין לויטרכייט מלי איר מלי גווארפן דיר לו עהרין
 בייח דינס לעבן מוכ' בייח דינס טויט דען מלי בין פלייט פון דיין פלייט מוכ'
 ביי פון דיין גבין דוא ביזט מלי חבר איין בטעפנים דס מלי בין מלי גאנג
 מלי דר וועלט דס לו גאט מלי גווען דיא כוונה . די הויט מוכ' פלייט מוכ'
 מודרין מלי ווארן גבוימט מלי איין נטאה גאט האט בגערט מוכ' ווילן זיי
 גרעכטיקייט לו וויין איר מלי די וועלט מלי זייט פלייכט מלי פון איר ווער
 גבוימט לו ליהן דען גוף נאך דר נטאה מוכ' ווכה לו זיין פיל גוטט וואט פון
 בורגין מלי לו עואלס הפח לו די לדיקים זונדרן פון וועגן די סיבה פון ילר הרע
 מוכ' פון וועגן מנדרי זאלן . דא קאן איך נישט בטטין קיגן דען זיכט וואט דא
 זילט מין חדר פון (גן עדן) מוכ' עט מלי ווארדן גבוימט מוכ' איר גרוסי
 זעלין פון ילר הרע מלי אוימאר מלי דער זייט מוכ' מלי אוימאר מלי דר מנד
 זייט . דא האב איך גאמבלט אייני מעשים מוכ' האב איר אב גהאקט איין
 פרנסה מוכ' מלי האב איך גטאן מוכ' נאך איין ווידר קערן האב איך איך
 בדאכט מוכ' האב איר אייני מעשים לו הערלן גוואן מוכ' דר נאך האב איך
 איר טון קאמפפן מלי איין ריכטן מוכ' האב גאגט לו איר זעלבסט לו פלונד
 איין פליינד האב איך דיר גרוסן מוכ' יעלונד טוטטו זיח בענטן איין בענטונג
 מוכ' יעלונד איין הער פארט דו בייט איין לערנר מוכ' איין מונטר ווייז נישט
 לו איר מליין האב איך גאמבלט ניימארט קיגן דיר האב איך מלי גיסולר דרוס
 דס איך העט דיר זעלן מלי ברענגן מין דען הויכן היאלניס דס מלייכט דען
 נידריגן האב איך ער היכט מוכ' דען הויכן האב איך ער נידרט מלי איר מלי
 גאמלט ווארן קינד האב איך ערלוגן מוכ' זיח האבן מן איר גטולד מוכ' דר

פייש מענה לשון

גטפֿאַטן איין לײַכט מונ' איין הייליגן זאל באַר טפֿראַנן מונ' מויל איין פֿ
זאל ווערן גאָרעט מונ' ווערן גאָרעט . זיבן אַלץ זיבן זאלטווערן
לויט טוט מו' מיר בייה וועג מיר בייה ווערן מו' ווייט מונ'
זאלטווערן באַרעט מונ' מונ' פֿאַר מונ' פֿאַר מונ' פֿאַר מונ' פֿאַר מונ'
פֿאַר מונ' פֿאַר מונ' פֿאַר מונ' פֿאַר מונ' פֿאַר מונ' פֿאַר מונ'
לײַטן זאלטווערן לויט קאָן מויל דר וועלט . מונ' זאלטווערן עפֿען
הערן אַן דיין תֿורה מונ' זאלטווערן מו' איין הערן דיין פֿאַרעט מונ'
לײַכטפֿאַר מונ' זאלטווערן געבן לויט זעליקייט מונ' לויט באַרעט
אין דיין מויל מונ' אין מויל מו' אייני זעהר . מונ' זאלטווערן מו' באַר
אין פֿאַרעט מונ' די פֿאַרעט פֿאַר איין מו' מו' לויט דיין גאָרעט
גאָרעט (ברייח וברייח) מונ' זאלטווערן געבן מו' מו' מו' מו' מו' מו'
לײַכט מונ' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
דעס דיין זאלטווערן מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
מכירן מונ' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
אין גרוס מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
חלק מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
קינד מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
דר פֿאַר מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
זיין לויט זעהן דאָס מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
מונ' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
זאלטווערן מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
אין הער פֿאַר . גאָרעט זאלטווערן דיין מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
ברענגן דיין מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו' מו'
טען לויט (תחיית המתים) . מונ' איין לײַכט זאלטווערן פֿאַר דיין מו' מו'
ווערן ווערן גאָרעט (ביית המקדש) מו' :

דא היב דיין אויגן אויף קיגן דעם הימל חוג זאג בכיוונה

דוא הער איבער אלץ דר וועלט עט זאל זיין דר ווילן לז פֿר דיר גאט
גאט איבער אלץ הער דר דא וילט איבער אלץ (קר בייס) דר בט
גאט דר דא בטיידן איז אים לוייט אונ זיבליג (טאיה) דיא הייליג
רייכיקייט דז עזאל זיין אלץ פֿר איר די טארן פֿון דר תורה אונ לייט זעל
פֿונ' גמאד אונ דר באר איקייט אונ קלוגהייט אונ פֿר טטענדיקייט
רייכיקייט אונ דר ווייטראנג אונ בטיראונג אונ בגליקונג און אייני
אונ זיין העגחה זאל זיין אויף איר לז אלז גוטן לז הייליג אונ לז אונטער
לז העלפֿן אונ לז לייטן אונ דיון און (תקופת תאון) אונ אונ די לז
הלבן חודש איבער אלז וואו איך ווער גין אונ קואן אונ לויז גין אונ איין
אונ איין רידן זאלן זיין בויליגט פֿר דיר אונ אנטפֿאנגן און די לייטן לויז
זי זאלן זיין גויסט אונ איין הויק אייני ריד פֿון מילונד און ביי אייניג א"ט

טײטש מענה לשון

הער איבר אל די וועלט פֿר ג ב אל אייני זינד זוכ' איר אוהל אלז איין
 איסטוט זוכ' פֿר ג'ב איר אייני פֿר קריאנוס גאט הייל איך ווער
 איך ווערן גהיילט העלף איר דא ווער איך ווערן גהאלפֿן דען דו ביזט לז איין
 הייל'ל זוכ' דר לייכסט איין מוילן אין דיין גבאט זוכ' זאלסט אכלן זוכער טעניג
 אלז אייני פֿיינד ליידיג'ל זוכ' אייני יעג'ל זוכ'ט די טעג'ל פֿון אייני פֿיס זוכ'
 זאלסט איר בטטעטיגן זוכ' זאלסט טרעטן אויף איר היץ . זוכ' זאלסט לז
 ברעכלן זוכ' טרייחן זוכ' לז טרעטן אלז וואס מויל'ל איר טטיחן זוכ' וואס מויל'ל
 איר גדענקן זוכ' ראטן ביי זוכ' זאלסט פֿר טטאפֿפֿין די איילר וואס מויל'ל איר
 ביי רירן זוכ' זאלסט איך בטעראן פֿון גפענגניס זוכ' פֿון טווערט זוכ' פֿון
 גאט זוכ' פֿון ביי קרענק זוכ' פֿון ביי ראט זוכ' פֿון (עני פֿניס) זוכ' פֿון ביי
 מענטן זוכ' פֿון ביי חברים זוכ' פֿון טטן האטחיה זוכ' פֿון ביי טלניס זוכ'
 פֿון ביי בגפֿגכוס זוכ' פֿון ביי גטיכוס זוכ' פֿון ביי לייטן וואס דא טטוראן
 זוכ' פֿלעגן לז קואן מויל'ל דר וועלט זוכ' טוא איר לייטעליקייט זוכ' גנאד
 דא וויל איך לובן דיין כחאן מאר זוכ' איביג אל איין לעבן טאג זוכ' זאלסט דר
 פֿון די לזל פֿון אייני טעג איר פֿריד זוכ' איר איין גוט לעבן איר איין גוטי
 לייט זוכ' איר איין גוטן טויט זוכ' עט זאל זיין דער טאג פֿון איין טויט אז דר
 זאל פֿון איין גבורט דס עט זאל פֿיס ווערן גפֿונדן אן איר קיין הטא . זוכ'
 זאל עט זעלט ח"ו וואס איין זינד אן איר ווערן גיפֿונדן דא זאל די איהה איין
 פֿר דה זיין מויל'ל אלז אייני זינד זוכ' זאלסט איך בטעראן פֿון חייבונס הקבר זוכ'
 אייני כסאה זאל רופן אין גן עדן זוכ' זאלסט איך ליידיג לזלן פֿון (יוס הדין)
 זאל זאלסט איך גרעכט אכלן (ביס האטפט) זוכ' זאלסט פֿר טטערן פֿון
 זאל זאל ביי ראט זוכ' פֿלעגן לז איין הערץ גוטי ראט זאלסטו בגיטיגן
 מויל'ל איר אלז אייני טרויס לז גוטן זוכ' זאלסט הערן דא טטיס פֿון איין
 בעט איין אן הייסן פֿון וועגן דען זכֿות פֿון אלז לדיקיס זוכ' חסידים זוכ'
 דוסיס וואס דא ליגן בגרמבן זוכ' פֿון וועגן זכֿות אלז די לדיקיס אין דר
 זאלט עט זאל זיין בויליגט די זאל פֿון איין אויל זוכ' די גדאנקן פֿון איינס
 הערלן לז פֿר דיר גאט דו ביזט איין בטעפֿר זוכ' דר לייזר ח"ס : ווען איינער
 וויל זיין נאט זוכ' אכגל קלאגן דא זאל ער בייא זיינס פֿאט'ל קבר זגן :
 זיך הב איר גדאכט ווען איין פֿאט'ר וועלט וויסן פֿון איין לער דא העט
 ער פֿר קערט איר זיין תפֿלה אז איין טיסל מויל'ל דען אויל נון מויל'ל
 זיין גלעג'ל בייא נאכט דא זיפֿן איך זוכ' טראכט זוכ' טווייג ניט טטיל
 זיך ווידר מויל'ל טטיא איך אכט טוויאן איין בעט איר איין טרערן עני איי
 חרדן פֿר דוכל'ט איין מויל'ל פֿון וועגן גרוי עלט'ר האב איך איר גדאכט
 חרסן הב איך דען איין האפֿנונג פֿר לזלן פֿון איין בטעפֿר איך וויל בעטן
 גאט איין הייל'ל דס ער זאל מויל'ל זוכ' זאל איך בטיראן פֿון ווידר זוכ' פֿון
 טורס לז לזלן וויסן איין פֿאט'ר איין לער פֿיל לייכט ווערט איך גאט לייט
 ליגן זוכ' ווערט הערן איין גבעט זוכ' ווערט איך בטעראן פֿון דיר מויל'ל

טייטש מענה לשון

לייט אונז ווערט איך מויל ליהן פון די פיינטער לויט איין זייט דרוק ביט
 דין איין פאטער זיך און איין לער אונז איין פון איין גטווינד דין וועג גיין גמ
 פון וועגן דין טאמער וואו דו האסט דר לוגן אונז דין קניא בעט נאך פאר גמ
 דע ער וואו איך לייט וועלן פון איינפארטן לער אונז וואו איך בטעראן גמ
 איין מויל לייט וועלסט עט גיט טון פון איינט וועגן לויט טון דען לערן פ
 איר מויל טוט עט פון וועגן די קרויטן וואו דא מויל די ערד לייגן וואלסטו
 טון פון איר דין לערן אונז העלפ איר פון איין לייט עט וואו ווער דר פ
 איט איין גוט איר הייל אונז דר באראיקייט לויט לענגרן אייניטעג מו
 יאר איט לייט איינעקייט אונז אייני פיינד וואו יין גפרעכט דין זכור מו' וצו
 פון מויל נדיקס אונז חסידים וואו פאר איר איין פיר טפערעכט ויין אונז דו
 פאטער פון דין פלייט וואלסטו דין נישט פאר העלן לויט טמארקן איט תעלה
 גמט פאר דר וועלט אונז וואלסטו איך מויל ליהן פון איין פיינטער לויט איין זייט
 פון טרוימארקייט לויט פריד וואו רחוקער וואו פאר געבן די ניד אונז וואו לייט פ
 דערבן אונז וואלסטו אערן לויט ווידר קערן דען לערן אונז גרייט לערן גמט מויל
 קיינא דו וואלסטו אונז ענטפערן דען טאג אונז מן רופן :
 ווען מיינר וויל ויין לייט קלאגן דא וואו ער בייט ויין אונז קבר דו
 פריד מויל דיר איין אונז דו דא האסט איך גאטן אונז דער לוגן פ
 דין בייך אונז גוט אונז אונז גמט אונז פריד לויט פריד לויט דין נישט
 פון אונז ויין פריד דין דאן מן ווען לויט מויל פריד דא מויל לויט ביט ד
 גמט הט מן איר בלייבט אונז דר מלמעכטיגער גמט האט איר גלייבט וו
 איר איין אונז דו האסט איך גוט דען עי מויל איר מויל גמט גמט
 טאמק פון וועגן איין זיכר וואלט וואו איך דירן מויל טפערעכט לויט האמבן
 גמט ערקט מויל מין בן אונז מויל עגריס דא מויל איך נישט קען פאר בארגן
 גמט הט ג פ נדן די זיכרן פון דין איידען מויל וואו פאר קערט לויט פאר דער
 גלייך דע עט מויל וואו פאר גמטן לויט ערד איין לעבר אונז איין לייב
 ביט פון וועגן פלי לרוח איין פלייט מויל גלייך דע עט הט איך בגרייט
 גמט וואלט . אונז איין לויט דר טראקן אונז איין גרעכט זיכר גמט ווא
 אונז איין הענד טון לייטן . אונז איך קאן מיט דר לייטן די לייט די ביטן
 דרוק איין אונז די דיר אייני נישט אלער מין קבר מויל איך דין טמלט
 עט וואו ברוחן מויל איר דין באריקייט . לויטן פון איינט וועגן לויט גמ
 דאט ער וואו פאר געבן איין זיכר אונז וואו איך אונז לעבן איר
 זיכר דער באראיקייט דער דא עט פריד מן היאל . אונז
 איר בייגן טפייט אונז ברוח פון היאל אונז איין טרעהרן וואו לייט עט
 טווייגן ווען איך טוט רופן פון לייט מויל מראר אונז אונז וואלטט איר
 לייט וועלן אונז וואלטט וואו איך האב איהם מויל גלייט מויל דיר גר
 אונז איין טפייט וואו לייט גברעכט אונז וואלטט איך אונז וואלט
 טפיהן קינד אונז קינדט קינדט דע וואו לערן תורה אונז ווא

טון אלזאז אונ' איין גוטן כאאן לז האבן אונ' לדיקס אונ' זאלן לדיג ויין פון
אוי ויכד אונ' איט גאלנהייט זאלן ויא פֿר לענדן איר טעג אונ' אויף איין קניא
זאל דר ליגן דס קיט גבירט אונ' פֿירר גבירט אונ' דאס זאלסט אונ' דר וויל
פֿון אלזן פֿאק די אונ' גין פֿון איין לענדן זאלן ויין גמטט פֿערטער אונ' דיין
נטאה זאל דאס אונ' דען טאטן פֿון גן עדן ביט אונ' רעכט פֿערט גילייט
איט דיא דע יליג אונ' (סדה רבקה רחל וזאה) אויף טטין לז (תהיית
האית'ס) איט אונ' פֿראוי ווייבר כאאן :

(דס זאלט אונ' אונ' לייט פֿון ויין פֿאטער אונ' איטער) :

פֿריד אויף דיר נטאה טהורה • אונ' איין ליכט פֿון איין פֿאקער און גלונדן
לז ליכטן ויא איין פֿונקן (טס הגדול) פֿון פֿיר אונ' אונ'
איר ליכט איז גרעסער ווערד דס ליכט פֿון טטול • די האט זאל גמט גיטאן
אונ' דעס גוף דס ער זאל זיך נאה ויין דורך דאס טבע • אונ' ויא אונ' אעטא
ברחסי' וואו ויין טאפן אונ' די ויבן טעג איין גרעכטניס איז לז די וואך •
דען (הטבע) הטאן די לז אונ' דר (טס אלהים) ווי ויין דס איט דען טס
אונ' ער ווארן בטאפן די נטאה פֿון דען (עולם האלילואה) אונ' דר רוח פֿון
(עולם הברואה) אונ' דר נפֿש איז אונ' (עולם היצירה) אונ' דער גוף פֿון
(עולם העשייה) דרום הייסט דר אענט איין (עולם קטן) אונ' דאס נטאה
אונ' ווארן גרופן אונ' נקבה דער ויין פֿון אונ' ויין פֿון (נטאווה) ווארן
בטאפן אונ' ווארן אונ' דר וועבר טוט טפֿין פֿון פֿעדיס • אונ' ויין גווען דאס
נטאווה אונ' (אדס הרמטון) אונ' טון דיעאל אונ' פֿרלופֿין ליכטן אונ' (אכח)
דען דס א פֿון אדס הרמטון אונ' ווארן פֿר איטן פֿון די רמטיס אונ' ליכט דא
אונ' ויין דען טאג ניט אונ' הייליג נטאווה אונ' דרן געבן כימארט לז לדיקס די
דא אונ' בנדיג ויין ווארן גרופן אונ' ויא עס טטיט גטריבן פֿר גיבט איין נטאה
אונ' ויין פֿאק אויף אונ' דא ויין די לדיקס וואס דא גוועלטיג אונ' דר ערד •
דרום איז דר (בן אדם) ווארן גרופן איט דריי נטאן איין כאאן פֿון ויין אונ'
גין וואו איס פֿאטער אונ' אונ' גיבט אונ' איין כאאן וואו ער זעלברט אויף
יקליהט אכח ויין אעטיס אונ' דר דריטער כאאן אונ' וואס דא טטיט אונ' דער
תורה דס איז (נטאאל רוח חיים) אונ' אכח גמטט חסד דס די נטאה הט
אונ' הנאה פֿון דען אונ' פֿון דער טכניה דרום אונ' ווארן געבן לז דר
ערד אונ' דען בטריבט ליאקן גוף לז כהעפֿטן די דיעה פֿון אונ' אונ' אעטא
נהאיה לז ויין איין (בעל בחירה) לז פֿר טאפֿטן אונ' ביט אונ' דר ווילן לז גוטע
(כדי) דס די נטאה זאל בעטער ליכטן אונ' אונ' אונ' אונ' דען היאל וואו דא
הייטט ערצוה רחמי' דס גלגול וואו דא פֿר קערט אונ' וואו אונ' ויבנטן היאל
אונ' אונ' דערפֿון ווילן די (לדיקס) אונ' הבן קרויט אויף אונ' קעפֿל וואס דא
זיך דר נערין אונ' אייגני טעכיר אונ' אילונד פֿון אונ' וואו וינד וועגן דא ויין
אונ' גלגול פֿון דיר הייליג נטאווה אונ' דר נאך דס דער (בן אדם) הט
גוואוסט ויין ויא טאג אכח דען (ילד הדע) דרום האטט אונ' אונ' גלגול

וְעַכְשָׁיִית וְאֵל וַיֵּין אֵין גַּן עֵדֶן אֲנִיךְ זֵלְטִיט דִּיךְ כִּיט אֲנֵער וַיֵּין אֵין קֶבֶר
 טִרִי לְרוּחַ פֿון קִינֹר גַּחַט זֵאל דִּר לֵיכְטִין וַיֵּין (סְכִינָה) לֹא דִיר אֲנִי זֵאל
 דִּי לֵיטֵעֵנִיגן מֹאכ' גַּחַט זֵאל דֵער לֵיכְטִין וַיֵּין נִטְמָה פֿון דֵען אֲנִיטֵרעטן גַּן
 לֹא דֵען אֲנִי בֵרסֵטן גַּן עֵדֶן לֹא בִטְלֵן אֵין דֵען סַחֲטֵן פֿון גַּחַט מֹאכ' דֵער דִי
 גַּן פֿון דִי אֲלֵמִיכִס וואָס דִי הֵיטֵן קִרְבִּיכִס מֹאכ' דִיין רֹאמֹנִיג וְאֵל וַיֵּין אֵיט
 דִי מֹאכ' אֵיט עֵהרן בִּיזעט ווערט וַיֵּין דֵער ווִילן פֿון גַּחַט לֹא דִרן דֵען
 יֵאל פֿון (תַּחֲיִית הָאֱלִיִּם) מֹאכ' דֵען וַעֲלִבִיג אֲמֵל זֵלְטִיט מוִיךְ סֵטִין מֹאכ'
 אֲסֵר רֹאמִן מֹאכ' זֵלְטִיט מוִיךְ סֵטִין לֹא (תַּחֲיִית הָאֱלִיִּם) מֹאכ' לֹא עַכְשָׁיִיגן
 אֵיט מֵאֲרִיִּי (תַּעֲנֻגִים) מֵאֵן סֵלָה :
 וואָס אֵין זֵאל וְאֵין מוִיךְ וַיֵּין עֲלֵטֵר פֿאַטֵרס קֶבֶר
 מוִיךְ דִיר אֵיין פֿאַטֵרס פֿאַטֵר אֵיט פֿרִיד זֵאל רֹאמִן אֵין קֶבֶר דִיין
 בִּינֵר מוִיךְ דֵער וועלט מֹאכ' דִיין נִטְמָה מוִיךְ יענֵר וועלט מֹאכ' דִי
 זֵטֵט מוִיךְ גַּן אֵין הוֹכֵן הֵיאל מוֹנֵטֵר דִי פֿלִיגל פֿון גַּחַט מֹאכ' דִיין נִטְמָה זֵאל
 יֵין גִבּוֹרִין וַיֵּין מֹאכ' מִיבִיג אַעבן אֵין הֵיאל מֵן הֵיטֵט בֵּין מִיךְ מוִיךְ גַּן מֹאכ' מֹאכ'
 יֵיטֵט בֵּין מִיךְ גִקוּמֵן לֹא דֵען מוֹרֵט וואָס דִי לֵיגט דִר רֵאשׁ פֿון אֵיין אֲסַפְחָה
 מִיטֵט אֵין גֵעֲטֵלִיכֵר הֵעֵר לֹוִיטֵן מֹאכ' דִר לֵבֵעֲטֵר פֿון מִינֵר לֵיטֵט דִי
 בִיטֵט אֵיין לֹוִיטֵטִיגֵר לֹוִיטֵטִיגֵר מוֹנֵר אֲסַפְחָה דִי הֵאטֵט מֹאכ' גִדיטֵט בִּיטֵט
 נִטֵט אַעבן אֲמֵל זֵלְטִיט מֹאכ' דִיין ווִידֵר בִּיטֵטִיטֵט טוִיט מֹאכ' זֵלְטִיט מֹאכ' וַיֵּין
 דִי סַפֵּד עֵכֶר פֿֿֿר גַּחַט מֹאכ' זֵלְטִיט וַיֵּין אֵין סֵלָה מֹאכ' אֵיין אֲלֵין לֹוִיטֵט מֹאכ'
 מֹאכ' לֹוִיטֵטן מוֹנֵר קִינֹר מֹאכ' לֹוִיטֵטן מוֹנֵר גִבִּירט מֹאכ' זֵלְטִיט מוִיךְ הֵיבֵן אֵיין
 מֹאכ' מֹאכ' גִבֵּעַ פֿון מוֹנֵרט וועגן לֹא דֵען אֲמֵעֲכֵטִיגן גַּחַט דֵען ער זֵאל מֹאכ'
 לֵיכְטִין אֵיט וַיֵּין אֲמֵל גִזֵּא לֵאדֵר דֵער זֵאל מוֹנֵר מוִיךְ כֵרענֵן פֿון דֵער וועלט
 מֹאכ' זֵאל מֹאכ' כִיט פֿֿֿר לֹוקן פֿון דֵער וועלט בִּיזעט ווערט ווערן מוִיךְ קִינֹר אֵין
 מֹאכ' אֲמֵל מֹאכ' מֹאכ' לֹא אֵיין נִטְמָה מֹאכ' זֵלְטִיט אֲמֵרן מֹאכ' לֹא עוֹ"ה
 מֹאכ' זֵלְטִיט גִעבן אֵיין טִי לֹא מֹאכ' גִעבן מֹאכ' עֵרֵב מֹאכ' בֵהעֲלִטִים מֹאכ' זֵלְטִיט
 גִבִּירט דִיין הֵיילִיגִי אֲלֵמִיכִס וואָס דִי אֵיין אֲמֹנִיכִס מִינֵר דִיטֵרֵה דֵען זֵאל מֹאכ'
 דִי לֵיכְטִין מוֹנֵר מוִיךְ אֵין דִיין תּוֹרָה מֹאכ' זֵלְטִיט עֲפֵקֵן כֹזֵר הֵעֵר מֹאכ' מוֹנֵר
 דִיין לֹא פֿֿֿר סֵטִין מֹאכ' לֹא פֿֿֿר נֵעֵא מֹאכ' לֹא הֵיטֵט דִיין גִבֵּיט מֹאכ' זֵלְטִיט מִיךְ לֹא
 מֹאכ' דִיין לֹא עֵרֵכֵן מֹאכ' לֹא ווִיטֵר עֵרֵכֵן מֹאכ' דִי זֵלְטִיט דִיךְ עֵנִיפֵטִיגן פֿון דֵען
 יֵטֵר לֵיכְטִין וואָס קֵיין אֲעֵכֵט הֵט כֵאֲךְ כִיט גִיעֵהן מֹאכ' מִיךְ בֵּין אֵיין בֵּין פֿון
 יֵיין גִבִּירט מֹאכ' פֿלִיט פֿון דִיין פֿלִיט דִי בֵּין מִיךְ גִקוּמֵן לֹא דִיין קֶבֶר מֹאכ' לֹא דִיין
 מוִיךְ פֿון דִיין רֹאמֹנִיג לֹא בִיטֵן דִי אֵיט אֵיין בִיטֵרן לֵיב מֹאכ' אֵיט אֵיין גִרֹטֵן
 פֿֿֿר אֵיין בֵעֲטֹלֵר וואָס דִי גִיט הוִיז לֹא הוִיז הֵעֲלִיךְ אֵיין הֵעֵר דֵען
 גִיט זֵאל מִיךְ דִי הֵילן דִיין דֵער בִמֵר אֵיט מוִיךְ אֵיין מֹאכ' זֵלְטִיט בִמֵלד מוִיךְ
 מֹאכ' אֵיין תַּפִּלָּה מֹאכ' בִקֵּטָה פֿֿֿר גִיט דֵען קִינֹר דֵען ער זֵאל אֵיין הֵעֲלֵפֵן אֵיט
 יֵיין פֿֿֿר בִמֵר אֵיט אֵיין גִמֵלד דֵען דִי מֹאכ' גִיט אֵיין מֹאכ' מֹאכ' לֹא יֵיב
 מִיךְ בֵּין אֵיין גִוֹנֵקֵן גִוֹמֵרן אֵין דִיקן לֵיבן מִיךְ בֵּין אֵיין אֵיט אֵיין רֹפֵן
 אֵיין

מיימס מענה לנשון

[illegible]

דעם זאגט אן אלץ גרוי קינדערס קינדערס

פריד מיץ דיר דו רוח מול' נסאיה: דו ביסט איין גומאלט גווען אין ג
פון מענטן. דו דירקסט גאט איר גגעבן מיץ'רד וועלט ווייל ווא
עס איז געאלן אין זיין מוילן איז זיין ווילן האלט ער דיר גגעבן מול' איז:
וויילן האלט ער דיר ווערד גוואן דיין דיר זיין איר גאר אים געגעבן מול' דא
גאטטיקייט איז פון איין אים ווען מיך דיין נאמן גרענק מול' איר קעגן נ
אייסן וואו די ווערדטייט מול' דא ביסט אן איין אהנה גווען דו איר: וואו איר
געבן מול' מול' זיך האט בלייבט אן מול' דו מיך בן מערסט גווען אן אק
זיין פורעמט מול' תאמר אט' הע' ווירט גומאלט האבן זיין ערשט פקד
וואו פ' האט איר גגעבן מיץ' ל' היבן עס זיאל ווייל עס איז דא האב מיך די
זיט מול' גווען ל' דר ליהן דא האב מיך איר גרמלסט מיך וויל גין ל' דיין קב

٢١٥

אונ' ווייל אונ' וויל בעטן לוגאט אויף דיין נטאה דס גאט ואל ויא כיט
ענטפערן אין האנד פון דעם אלסך דער דא היינט (דואה) אורד וונסט
אין האנד לאדרי ביי אלסכס כייארט אין די האנד פון גאט אונ' דוא אויך קינד
סטיא אויף אונ' טוא תפלה פאר גאט דו ער ואל אב וועטן אונ' ואל פאר געבן
לוידי ענוות אונ' פטעים אונ' לוידי (אעטיס רעים) וואו איך האב גוונדיגט
אורד פאר קריאט אורד גיטור אונ' וואו איך האב גאבאלט דו האט גאט דס
דיין טוה ווייט אונ' פאר פאלן אין די ערד אונ' דס דוא האטס גאטט סטערבן
ביי איינס לעבן גאט ואל געבן איין אן הייסן אונ' איין גלוסטקייט דוא
אלסטו איך בסעראן פון גידאס אונ' פון חדרוי (אלסכס חבלה) אונ' פון מלי
מורענות וואס דא סטוראן לא קואן אויף דו וועלט אונ' ואלסט איך פירן לוי
דואן ביי איין עלטר אונ' ואלסט איך היטן אונ' איין קינד אונ' קינד קינד
פון פאר לעבן אונ' פאר די ווייטנס לויטערבן אונ' פון מליטלעק אונ' ואלסט
היטן אונ' מלי גין אונ' איין קואן פון אילונררט אן ביי מליב לויטערבן אונ'
לוי פריה אונ' ואלסט דואן אונ' אויף טשין לוי תחיית האתים (והוא רחוק)
ער ואל פאר געבן די וינד אונ' ואל כיט פאר דערבן אונ' ואלסט אערן לוי ווידר
קערן דען לארן אונ' ואלסט כיש דר וועקן וויין גריס לארן אין דיין לארן
קאנטט גדענקן דר במראיקייט אונ' ואלסט טיקן מליהו חכמי דר ואל איך
אונ' דיק פריסטן אונ' ואל פאר טראגן אונ' ענלעט פון וועגן דען וינד דא
לדיקים אונ' לרקנות אונ' חסידים אונ' חסידות וואס דא ליגן בגרמאן
אונ' חדרוי מלי דיני נסאות אונ' דיני יאר ואלן כיט פאר גרינגן וועגן
דען טטרוס אונ' פאר טואלן כייארט ואלסטו אערן אויף מלי אונ' אונ' אונ' אונ'
גבירט אויף איינס וויא פיל אונ' פיל אויף דינס גדעכטנס ואלן כיט
ווערן אב גטאן פאר איר טעגטיגליכן לוי ביטן אויף דיין נטאה לוי אויף
ברענגן די לויטטיקייט דיין גיטעס און :

וואס און ואל ואלן אויף קלייני קינדער קברים

פריד אויף דיר דוא אונ' נטאה די ווייטן אן גקלייד גוועזן אין גוף
פון איין וואן לוי דואן אונ' איר וויטן כיט מלי דו גטיכנס מלי
גוועזן אונ' עט הייסט טטראף פון ליכטאלט אורד אונ' איין וינד האבן
וואס פון גבראלט אונ' דו ווערטט איך וועלן אאלן טולדיג אונ' ווערטט
וועלן אאלן ווארום זיין דיני קינד בייט דיינס לעבן גסטערבן סטיא
אויף אונ' אאל דיק גידעכט פאר דיין גאט אונ' וואס האבן געביך דיא
טעפליך גיטאן וואס דא וויין פון דער אעלט גאמאן פאר איר לייט אויף
אלין קערט אאלן גאט לוי לובן אונ' איך וויל ביטן לוי גאט דען לעבנדיגן
דאס און זיין האנד מלי בפון איין גאט אונ' אויף דיני נטאה דס ווא
אל ליכט קיגן די טכניה אונ' ואלסט איבר ענטפערט ווערן לוי (הוטע
בן טון) דר לערנט מלי טאג די קלייני קינד דורך דען אלסך דער דא
הייסט אטערן אונ' מלי וויטן אין דר נאכט ואלסטו אויף גין אין דער

טייטש מענה לשון

ישיבה של מעלה לו הערן די תורה פון דעם מאל פון הקב"ה • מאל' זאל זיך
 איט דיר דר איין און דר איינמאל • מאל' זאל זיך מוילברענגן מין די מעלה פון
 די כרוכים מאל' די איין קינד די' ביט גומען מויל' מין קלייני וויל' מין אתנה
 אין מין הנד סטיא מויל' מאל' טואת פלה מאל' בקטה פה הקב"ה דט ער זאל
 פה געבן מין זינד • דהט דא פון גבראכט דיין נאמן פון מיר דו דיין פארעכט
 זאל מיר נט דר טרעקן מאל' זאל דר פילן אייני • עג מאל' אייני יאר איט
 זיאל' קייט ניימארט גוטט מאל' גמאר זאל' מאל' מאל' מאל' זיאל' זיאל' זיאל' זיאל' זיאל'
 מין גוטט זאל' זיין מין גמטט הויז לו זאל' טעג מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 קינד מאל' זיין פון מין מרגין טויט מאל' פון קרענק מאל' דר טרעקניס מאל'
 פון זייד מאל' זאל' מיר טון גרעכטיקייט לו זאל' זעבן מאל' מאל' דר זעלט איט
 פרייד מאל' איט גוט גריינהייט מאל' איט כבוד מאל' איט גרוי פרכסה מאל'
 זאל' מאל' פון מיר דט טטייניגי הערן מאל' קיין (חטא) זאל' מאל' פוט וויאן
 מאל' זאל' מיר אוחל' זיין מין אוטווייליקייט מאל' זאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 גמט דר דט זיך דר באראט איבר מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 ברענגן מין גן ערן מאל' דיין טויט זאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 לו אב וויסן מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 איט ווילן מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 זיין מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 אב פון פון מאל' פון כל יפראל מאל' זייד מאל' טרוימריקייט מאל' זיפלן
 מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' :

וואס מן זאל זאל' מאל' זינס ברודרש קבר

עש זאל טרייבן מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 זאל' זען מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 פריד מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 פה ד מאל' גמט יטראל זאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 זיין פון זעבן דיין קינד מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 גקומן לו דיין גראב לו ביטן מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 מאל' טמטן פון דען מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 מאל'
 גרונן דער באראיקייט מאל' זיין גמאר דט ער זאל' מיר געבן מין רואונג פון
 פריד מאל' דט מאל' זיאל' פון זיניקעכט די דא רעכט דיין מאל' מאל' זאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 אוכה זיין לו זעהן מין דיינס גרונדן דט בית המקדש דט מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 קיסן די ערד פון מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 בגראבן ווערן מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 מיר נט גומעלטיגן קיין מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל' מאל'
 מאל'
 הויז פה מאל' :

מ'י'מ'ש מענה לשון

חוב' ואלו איך שפיין איט כבוד חוב' ייט איט טאמך (בהיתר חוב' נט
 בחימוד) איט יענעטונג חוב' נישט איט לער איט דר ווייטרונג חוב' נישט גמול
 חוב' גברענעס חוב' ואלטט איך בטעראן פון חלי גראנקן פון יעד חוב' ע
 שטערקי פנים חוב' פון ביי כגעגיס חוב' פון (שטן העטהית) חוב' פון ד
 גיהנמ חוב' ליהות רעות חוב' פון חלי אויךין חוב' פון ביה גסילעטוס חוב'
 לאו איך גליכן לייטעליקייט אין דין חוב' אין אויגן חלי אייכה ועדה
 חוב' ואלו ווארן פאר באהרגן מונטר זיין פלגל חוב' חוב' חוב' חוב' חוב'
 חוב' תכלה חוב' בקטה חוב' איך נישט אין דין גבעט חוב' גמט ואלו בגל
 דין וועג חוב' ואלו הערן דין דר באהאיקייט חוב' ועדה דט דואוואלטט חוב'
 ריכטן איט דין גבעט דט הויז גיכר פון מונטר פלמטר חוב' וואג דוביטט חוב'
 טוועסטער דער ווארטן דט עט ואלו איר וואלגין פון דיינט וועגן חוב' איר
 (יפה ופארט בלייבן לעבן חוב' דיינט ווילן אהן טלה :

[illegible]

פריד אויף דיר איין איאלה איין טיכה קרון ביטט גוטען איין מונט
 לעבן גוט עקסטין לוי איין גוטע דאס ביטט מונט בלוט מ
 פלייס דאס וואס דיר ליט פאר אידן פון לוי בעטן פון מונט וועגן פאר גא
 דעס ער וואס שטערקן דעם גבייט פון איין הויט מונט דעם כבוד פון מונט
 אספחה מונט וואס איך אהען לעבן איינע פריד מונט דעכט פערטוקייט מ
 וואס איך טפיינן איינע מונט וכבוד מונט וואס איך בטעראן פון וואס טאפלי
 מונט פון וואס פורעמית די דאס טעראן לוי קומן אויף דאס וועלט מונט פון מ
 וואס

טייטש מענה לשון

ואל קענן גאט דיין אים גאנצן הערן . ווייל איך ווער לעבן אונז' אים
טטערן פון וועגן עלטר אים איין גוטן נאמן אונז' אים איין גוטן לייט
אונז' אים ואל האבן איין טייל אים איין (אן ערן) אמן :
(ווייל און ואל ביטן אויף דעם קברות פון קינד קראנקהייט וועגן)
דוא הער פ' דר גאנצן וועלט . דר דא האט גיאמלט אונז' בטח פ' ד
מענטן פון בלוט אונז' פלייט אונז' האט אים גלייט פון פיר חב גר
דו זעלב' אי פייאר אונז' ערד אונז' וויכד אונז' וואסער . אונז' ווען איינט דר פ'
פאלט דא קאן אים דר אנדער ניט אויף ריכטן נייארט דו פלייט טוט אים ווייל
אונז' פון דעם אנדער דעם איברטטן טוט ניט אונז' גין דאס ביי נייארט
נריטקייט פון מענטן דא האלט פ'ר קריאן זיין וועג דעם די בטעפנים פ'
מענטן אונז' זיין טראכט אים אייטל בויקייט אונז' לארן אבר דאס אים וואס
די קלייני קינד וואס ווייכייאר האבן די דא זיין וואסן גאטלאגן דאס זיין וועג
דאס זעלב' לא גיהן פון וועגן דאס ויכד פון איר עלטרן אונז' אים אויף זיין וואס
גאט דאס גאטלעכס אונד אים דאס גאט פון האלט דאס זיין וואסן אויף דעם
וועלט לעבן לא דר פילן איר לאס פון איר טעג אונד דעם דעם פון גאט אויף
זיין ביטעפנים . לא טראכטן אים אים אים זיין זאך דאס אים גלוגן אויף אים
זיין דר ליהן אונז' לא לייטן פאלעגט עס לא זיין אים טראכטן פון אונד זיין
וועגן . נייארט דו ווייט אים דאס גאט טוט רעכט אספט דאס פ'ר אים אים
קין אויך רעכט גאט דאס ביט גרעכט אויף אלן וואס דו אויף איר טיקט
אונז' איר האבן גינדיגט אבר פ'ר וואס אונד הענד זיין אויף גאטרייט
אונד דעם האלט אונז' טון קאמפפן אים איין ביטער בטריבטס הערן . פון
וועגן זכות פון דאס עלטרן וואסטו גרענקן לא דאס קינד אונז' וואסטו דעם
וועקן דעם זכות אונז' ליבטאפט דאס טאמפן אים דאס ערד . אונז' וואסטו
אונז' לין די קינד אונז' וואלטט זיין אים טראכטן פון וועגן די זינד פון דאס
עלטרן . דר בארט דאס איבר די קינד אים די עלטרן . אים פ'ר גיב זיין
איר זינד . אים מאדערטט אים גאט פון האלט דאס זיין וואסן לעבן . ביט אים
דאס איר זיין איר טעג אונז' איר יאר . לאסן זיין אונד זאגן לא בויילגן דאס
דאס וואלטט דאס דר באראן איבר דאס קלייני טעפליך אונז' וואלטט הייזן איר
טוועקן אונז' איר קרענק . אים עס אנדערטט פון וועגן די טראכטן פון פאלט
דאס דאס וואלטט אים טראכטן אים איין ליבליכע טראכטן . דאס ביט אים
דאס גאט לאס גריטן דיין גימאל אים אונז' אונז' ואל פ'ר געבן אונד זינד .
אונז' וואלטט אים אונז' קין פ'ר לענדן טון . אים עס אנדערטט פון יסורים
דאס דאס וואלטט אונז' ליגערן אים בגער זיין אונז' ניט איר טכר אים עס
אנדערטט פון וועגן אנדרי זאכן פון גאט . דאס וואס אויף אונז' בטילן דר זכות
פון דאס הייליג בערג גאט זעהי אונז' לאס אונז' דר בארט דאס איבר דאס
איבריג קינד אונז' איר זכות ואל טען לויטן דאס טוטן אונז' די לעבנדיג
אונז' עס ואל ווערן אויף גיהמלטן דר אארט . איר גיזעט אונז' איר הייליג
זאלסטו

זאלסטן געבן נון דר בארש דין איבער דיא קינדער אונז' זאלן דער לעבן איט
גוטט איר טאג אונז' איר יאר דר זאמערטן דאס יאר זאלן דר לונגן ווערן לונגן
גוטן אונז' יאר זאלן ווייטן דאס דאס ביזט איין גאט . אונז' עס זאלן זיך אעהער'
איר טעג איט קינדער אויף דר ערד אונז' זאלן זיך טרעקן קען לעבן אונז'
דרום אונז' איהר אונז' אערייב ביז אסיה ווערט קומן אונז' זאלן ווידר

קערן אונז' זאלן לעבן אונז' זאלן אין דיין טאטן מאן סוף :

(וויא מנדרי לייט זאלן תפלה טון פאר איין טראגדיג פרוי)

עש זאל זיין דר ווילן לונגן דר גאט אונז' ערשטן אברהם יצחק אונז'
יעקב דאס דאס זאלסטן העלפן איט דיין גרוי דער באראיקייט דיא
פרויה (פאנאיה) פון דען לעבן איר טראגן אונז' זאלסטן אערן אונז' זאלסטן
איר געבן איט איר קינד קראפט אונז' אאלט . אונז' איר קראפט זאל זיין
דאס זי זאל נישט אפילו זיין אונז' זי זאל טעג זיין איט איר קינד גאנץ פון מילוכד
ביז אביגא אונז' דאס קינד זאל זיין גאנץ איט זיין גאנץ אונז' גאנץ אונז' זאל
דאס קינד אונז' גרינג האבן אונז' איין הען . אונז' דאס קינד זאל זיין היפט אונז'
איין וויין טאמק וואס אונז' אונז' ליהט אונז' אונז' איין רונד אונז' עס זאל ווערן
גיבארן אין איין גוטי לייט אונז' אין גוט אונז' אונז' זיין גאנץ אונז' אין דער
ליהן לונגן אונז' לונגן אונז' אונז' אעטיק טויבן אונז' עס זאל און איס נישט
ווערן געווען קיין זינד אונז' עס זאל אונז' ווערן בטעטיגט דער פטוק
עס ווערט לונגן קיין ביי קומן אונז' קיין פלאג ווערט נישט גרייכען לונגן דיין
גילעלט דען גאט ווערט טיקן זיין אלמנים לונגן היטן דין אונז' עס איז גאנץ
גאנצן ער ווערט נישט געבן לונגן גלייטן דיין פיס אונז' דיין היט ווערט נישט
טאמאן אונז' ווערט נישט טאלפן דר היט פון ישראם . אונז' עס זאל זיין דר
וויילן פאר אונז' פארט אונז' היט דאס ער זאל הערן אונז' טיט אונז' זאל
טאן אונז' ביגער פון וועגן אונז' היט דייליג ערשטן אונז' פון וועגן וואס דא
רואן אין די ערד די דאס איר זינד זיין ווארן פאר געבן . אונז' הבן גטמן אונז'
גוטט בייא איר לעבן איר זכור אונז' זכור פון אונז' אונז' חסידים אין די
וועלט זאל בייא טיטן לונגן פרויה (פאנאיה) אונז' זאלסטן דר פילן אונז' אונז' היטן
איט איין גוטי אונז' היט אונז' דר באראיקייט לויטן כל ישראם וואס דא
בדארפן דר באראיקייט אונז' זאלסטן איך נישט ליידיג ווידר קערן מאן סוף :

(וויא אונז' ביטן פאר איין קינד בעטן)

דער דא הייליג די קראנקן אונז' אונז' זינגן די פאר טיטני הערן לונגן
זאלן לעבן דיא נידריג גאט דר זאל דר פילן גוט דר באראיקייט
איבער אונז' אונז' איבער כל ישראם אונז' זאלסטן גידענקן אונז' דר באראיקייט אונז'
לייט זעליגן אונז' העלפן אונז' היטן די גאנצן די קראנקי וואס דא ליגט לונגן בעט
(ארת פאנאיה) די דא בעט פון גאט גרעכטיקייט אונז' לייט זעליקייט אונז'
גאנצן אונז' היטן אונז' לעבן אונז' פריד אונז' אללי האלליק איט דיין דר
באראיקייט אונז' דיין גאנצן זאלסטן זי אונז' ליהן אונז' זאלסטן זי אונז' אונז'
זאלסטן

טייטש מענה לשון

ואנטאן ייטענען אויף איר פנים איין היילונג ואלד זיין לו איר נאכביל מוכ' מיי
אמריק לו איר גביין מוכ' ואלטע אב טמן פון איר מלי ביי קרענק מוכ'
ואלטע פערטערן פון איר מלי ביי גירודת מוכ' ואלטע זי היילן פון איר
קרענק מוכ' פון מלי איר וואלטע מוכ' פער גיב איר וינד מלי וויא עס גטריבן
דר דא פער גיבט דאס וינד מוכ' היילט מלי קראנקהייט מוכ' דאס ואלטע
אמערן טעג אויף איר טעג מוכ' יאר אויף איר מלי וויא עס טייט גטריבן
למגי טעג מוכ' יאר פון לעבן מוכ' פריד ווערט דיר גאט אמערן מוכ' דען
זכות פון לדיקים מוכ' חסידים וואו דא ליגן מלי ואלד איר בייא טעין
מוכ' זכות פון לדיקים מוכ' בידר לייט מאן מלי :

וויא איין טראגנדיג פרוי ואלד אויף זיך זעלבסט תפלה פאר
עש ואלד זיין דר ווילן פער דיר גאט איין עלטרן דאס דאס ואלטע גרייכ
פון אב איר דען לער פון איין טראגן מוכ' ואלטע איר געבן קראפט
מלי אמעט וויל אויך ווער טראגן דאס איך איט איין קינד ואלד זיין טלאך
מוכ' ואלטע איך בעטראן פון דען ברייב מוכ' פלוקן פון חוזה דאס גאט האט
גומאט איך וויל אמערן דיין טראגן מוכ' איט טרוימאקייט ווערטען גווייכן
דיין קינד מוכ' ווען עס ווערט קומן דאס לייט דאס איך ווער זעלן גווייכן
דאס זאלן זיט ווערן פער קערט אויף איר דאס מנגלין מוכ' דאס קינד ואלד זיין
איין מלי גין אויף דער וועלט גרייכ מלי טארן איר מלי אויך מלי
טארן איין קינד מוכ' ואלד ווערן גפארן מלי איין גוטי טעה מוכ' מלי איין גוט
וואו לו לעבן מוכ' לו פריד מוכ' לו גיונד מוכ' לו עווער מוכ' כבוד מוכ' עס ואלד
אן איר ווערן בעטעטיגט דער פשוטעט ואלד זיט זיין קיין פאר ווארפן
מוכ' מוסק טראכטיג מלי דיין למד מוכ' דאס למל פון דיין טעג וויל איך דער
פילן איך מוכ' איין אן זעלן דאס קינד דער ליתן לו דיין דינטעט מוכ' לו דיין
הייליג תורה מוכ' לו לעבן מוכ' לו פריד מוכ' איך איט איין קינד ואלד זיט
ווערן גיטעטיגט מלי מלי גוף מוכ' מלי דאס גלידה מוכ' זיט מלי הייט מוכ' מלי
פליט מוכ' זיט מלי גוף מוכ' זיט מלי אויף דען גוף מוכ' ואלטע טעטערן
איין קראפט מוכ' איין גאט מוכ' איין ביינד מלי וויא עס טייט
גטריבן איין היילונג ווערט זיין לו דיין נאכביל מוכ' איין אמריק לו דיין גביין
דען לו דיר גאט זיט איך האפן מוכ' טוטט איר ענטפערן מוכ' איך טוט
איך פריימאן מלי גאט איין הייליג גאט בויליג איך לו בשראן איך גאט מלי
איין הייליג דען לו דענר הייליג טוט איך האפן גאט . הער איין פטיש מוכ'
דר בארש דיר מוכ' ענטפער איר פון וועגן איר זכות מוכ' איר גרעכטיקייט
מוכ' פון וועגן איר תורה מוכ' העטיש מוכ' פון מלי וואו דאס מלי די ערד
לייט מוכ' מלי די גאט וועלט דאס וואלטען גידענקן איר ליבשאפט מוכ'
ואלטע דר אמרן איר וואו מוכ' וואלטען פון איין פער ארפאט טייט
מוכ' פון קראנקהייט מוכ' וואלטען מוכ' וואלטען איך בענטן וויא דאס האטע
פאר זיכערט מלי דיין הייליג תורה דורך אטה רבינו איך וויל דיר

יב האבן אונ' וויל דיק בענטן אונ' וויל דיק מערן אונ' וויל בענטן דיא פרוכט
 און דיין בויך אונ' די פרוכט פון דיין ערדרייך דיין קארן אונ' אלסט אונ'
 דיין איל אונ' די ערד גבענטט ווערטט דיין אין ווערר אל' פעלער עי ווערט
 דיר קיין מוס טרעכטיגער כיש דיין און זאלסטו איד בענטן אונ' זאלסטו איר
 געטפערן אונ' זאלסטו איד לייטעליגן אונ' זאלסטו דר לענגן איין טעג איד
 זאל'קייט און ווא עס שטיט גטריכן דער לענגן פון די טעג וויל איד זעטן
 אונ' וויל וויין אין הילף און פאה :
 וואו איין ווייב זאל זאגן אונ' איר האנט קבר

פריד אונ' דיר אין און . דס דו זייט גווען דו בנין פון איין הויז אונ'
 דס פרויך פון איין גלעלט . דוא האסט גלייכט איין פינטטרינס
 זאל גילטטיג קרון אונ' ביט איין הייזונג פון איין וואטמאג . אונ' זילונד
 זיין די ווארן פון איין הויז לו טפאלטן אונ' די זון איר בייאטמאג זונטר
 גלונגן . דא בין איד אליינט פער שניטן איבר גבליבן . ווען איד קאס אין
 זיין הויז אונ' קער איד אין אונ' הער . אונ' זיך דס איין און זיי ניט דא . דא
 איד איין און וואו ביטו . ווא האסטו איד פער און אונ' פער געסן איד
 איד קיין טריסטער פון איין טרוימאקייט . דא בין איד היינט גקוואן איד וויין
 אונ' טריימן . לו די טפאלטן פון די גרוב פון איין קרון איד זיך אין אונ' קען
 זיך ניט גליינדן נייארט פון ווייטן טוא איד אים רופן . אונ' זאג פריד לו דיר
 א דייני נפאה אין דען טאטן פון דען כסא הכבוד זאלסטו זיין גהיטט . אונ'
 אט זאל זיך איבר דיר דר באראן גאט זאל ליאליך אונ' דיר זיין . אונ' עס
 א ווערן גייעהן פער אים דיין גוטי ווערק . אונ' די גוטי ווערק פון אונד
 אט דר די הייליג . נון ביט איד זיך זיך און די אראקייט פון דיין אייד . אונ'
 איד איין אראקייט אונ' איין טפאלט אונ' איין לרוח אונ' וועאן האסטו פער
 און דס ביסל טאך וואט דא טטין נפביך אליין דו ביט גלונגן אין דיין רוא .
 אונ' אונ' האסטו גלאמן לו זיפלן אונ' לו טרוימאן . ווער זאל זונטר ווייזונג
 ווער ווער ווערט אונ' וויין דען וועג פון דען לעבנדיגן גאט מורד ווער
 ערט אונ' אין בטרעטן און רפכט פערטיגן וועג . אונ' אונ' וועאן זאל
 זיך פער זיכרן איין מואנה קייט מורד ווער ווערט ווידר בויהן דס גבייט פון
 זיכרהייט זיי מנדרפט גלייכן דו איין ווייב שטערבט לו חורבן בית האקדש
 רשע זיי גלייכן ווען איין און שטערבט גלייך איד די גמלי וועלט זאלט חורב
 ין . דרוקדיר בארס דיק א בר דיין איברגי טאך אונ' טטיא אונ' איד תפלה
 אונ' בקטה פער גאט דר זיי איין פאטר איבר אל' יתואים אונ' איין דיין
 אונ' אונ' זיי איד ארחס איבר איין טרוימאקייט אונ' זאל פער געבן איין
 דר אונ' זאל ווידר בויהן איין פער וויסטיהייט . אונ' זאל טאן איין רפואה לו
 זיין וואטמאג . אונ' זאלסטו זיך דר באראן איבר איר אונ' איבר איין קלייני
 ווער וואו דא הענגן אן איר . אונ' זאלסטו איד טריסטן אונ' זאלסטו טאן
 זיין איין הערן די ריד פון טריסטונג וואט דא היילן איין וואטמאג . אונ'

טייטש מענה לשון

אזאל מ'טון אל' קרענק אונ' אל' פלאג פון איר . מונ' דס איין פלינד זאל
 פון איר קיין נקמה האבן . מונ' זאלסט ווירר בנעלין דס בכין פון איין
 פיהרט הויז אט פריד זאלסט אונז לאזן איכר באייבן איין לוייג אונ' איין
 ווארל' קינד אונ' קינדט קינד ואלן זיין (חכמים) אונ' פ'ר טטענדיג אונ'
 זאלן לערן תורה אונ' אל'ת אונ' זאלסט דר לענגן איין טעג אונ' יאר אט
 עושר אונ' כבוד אונ' דאס זאלסט פון אונזרט וועגן טראגן איין גזאנג אונ'
 איין גבעט דס גאט זאל אונז אנטריין פון פ'ר פניידן די טעג אונ' יאר אט
 פון אל'רליי טרויארקייט אונ' דיין גל בטי כסאה זאל דך גאט גידענקן
 מ'ין גוטן מאן פ'ה :

דיא תחנה זאלט איין מענט ווען ער קראנק איז ח' אונ' די גבעט ווער
 איין דר הערט פון (הקב"ה) אער אז מנדריית פל'ה אונ' איז מויד איין
 אלה דס איינר זאל בעטן פ'ר זיין חב'ר אז דיא גארמ גיט אין ברכות איט'ל
 דר דא קאן ביטן פ'ר זיין חב'ר אונ' בעט ניט הייטט ער איין זינדיג ווען
 בעט פ'ר זיין חב'ר זאל ער זאגן פ'ן דר טטמט איר . איס אונ' מויד איין ווייב
 בילד זאל אן זאגן מויד איר דס גלייכן אונ' ווען ער ביט מויד זיין חב'ר דאס
 ער ניט זאגן (רבי פלוני) ניימרט (פב"פ) דען איר גליינדן גרויט אונ'
 חכמים אז אל'טע הט גרעט מויד (אל'הו הנביא) וואס איז דר גאט
 אל'הו אונ' הט ניט גרעט איין הער אל'הו אונ' מויד ווען מיינר בעט אונ'
 זיינס פאטר אונד אונד דאס זאל ער ניט רידן (חב'י אורי) אונד (אמי אונד)
 דען איר גליינדן ביט (טל'ה האלך עליו הטל'וס) איין פאטר דוד אונ' ד
 ניט גרעט איין הער פאטר :

יתברך ער זאל זיין גלובט דר ח'ברטט ווינהיי' קייט איז איין פ'ר ברנ
 אונ' איס איז די אל'פרקייט אונ' די טעמארקייט אונ' די אייביקיי
 אונ' טוהייט אונ' אל' אן היאל אונ' מו' פ'ן דר ערד אונ' ל'ו איס איז די קינד
 אונ' ער איז דר הובן ל'ו אל' האבט אונ' ער גוועלטיגט אן אונ' אל' זיין אונ'
 איז ל'ו אל'פרן אונ' ל'ו טטערקן ל'ו אל'ין דר גאט דר ר'א איז ווארהאפט
 פאטר דר בארהייג דר דא היילט ל'ו אל'ין קראנקן זיין קנעכט אונ' פ'עלוקר
 אל' וואסמאג זיין גלייבטן אונ' דר דא איז ל'ו פון ר'א גרובן ד'ו לעבן פון
 חסידים אונ' דר דא בטעראט פון טוט דס לעבן פון זיין פ'ר טטוסני ערא
 גינאד דר באהייט אונ' ל'ו טעל'יקייט זאל סיין ל'ו איר אונ' ל'ו חב'רי קרא
 פון ישראל איין רעוזה טויהא אונ' דאס זאלסט איך מויד ברענגן אונ' ניט
 זאלסט נידן איין ל'ו איך דר גרובן אונ' דר פ'ל מויד אט דער באהאנג
 מ'טעמאג איין גבעט פון וועג זכ'ה דילריקים אונ' חסידים די דא זיין ווא
 בהמ'טן אל'הי אונ' איין דר גאנלי וועלט איך ביט הער פון די גנלי וועלט
 דין ל'ו איין גבעט מ'טע טטיא איין גראנקן אונ' דאס זאלסט ניט סטיל טו
 ל'ו אייני טרעהרין אונ' אונ' ווילן דס איך בין איין הער קואן ל'ו פ'ר טפרי
 איך מויד בגרעבניס דען לריקים אונ' חסידים דיא דאזיגן ד'ו זיט זאלן ב
 אט

יו
 יו - טו
 יו - טו

איט איר פֿרוֹמקייט אונ' איר גרעכטיקייט אונ' איר אונ' אונ' כל יסרמל
 אונ' זאלסט איר היילן פֿון וועגן איר זכּוּת . אין רפּוּמֶה טלִימֶה אונ' היילונג
 דען לייב אונ' אין היילונג דער נטאָה אונ' זאלסט מיכר נימאן אז אין איר
 יאָט זיך איכר ניימט זייכע פֿערדן און זאלסטו אונ' איכר ניימאן אין יאָט
 אונ' זאלסט סיקן לוי איר אונ' לוי איר קרמנקי פֿון כל יסרמל אין היילונג אין
 אונ' אין היילונג דר ברֶכֶה . אין היילונג דר באַראַיקייט אין היילונג דר
 לייטעליקייט אין היילונג ווי פֿיגור אונ' פֿאַלעקט אונ' פֿריד אונ' לעבן אין
 היילונג לעבן . אונ' גיט אונ' זאלסט און איר בטעטיג אונ' און איר קרמנקי
 פֿון כל יסרמל און די פֿסוקים די דאָ זיינן געווען אין דיין הייליגִי תורה דורך
 הוד דין קנעכט אטא רבינו פֿון אונ' דין גיערטן און עס ווערן גיאָט אונ'
 ער טפּראַך אונ' הערן דו ווערטט הערן לויט טטיג אונ' דין גאָט אונ' דאָ
 דעכט פֿערטיג אין זיין אונ' דאָ ווערטט טון אונ' ווערטט היטן זיין גייען
 דאָ זעלבִיג אונ' די קרמנקייט וואָס איך האָב געטן און אלרים גיט איך וויל
 טון אונ' דיר דען איך בין גאָט דין הייליגִר אונ' דאָ ווערטט דין גאָט דין
 גאָט דאָ ווערטט ער בענטן דין ברֶכֶה אונ' דין וואָס אונ' ער ווערטט אונ'
 טאָן פֿון דיר אונ' קרמנקייט פֿון לויטן דיר אונ' עס ווערטט גיט זיין אין פֿר
 אונ' פֿונג אונ' אין אונ' טרעכטיגִרן אין דין אונ' דין יאָר ווערטט ער דער
 טאָן אונ' ווערטט אונ' פֿון דיר אונ' קרמנקייט אונ' אונ' וויהטאָן פֿון אלרים
 דאָ דאָ ווייטט גיט ער ווערטט טון און דיר אונ' ווערטט זיך געבן און דייני
 פֿיכר אונ' דורך דין קנעכט די נביאים און ווערן גיאָט אונ' איר ווערטט
 זעלן הערן גאָט גאָט דאָ ווערטט איר עפּין אונ' דאָ גוטס פֿון אונ' אונ' איר
 ווערטט עפּין אונ' ווערטט זיין זאָט אונ' איר ווערטט לובן גאָט אייער גאָט דאָ
 גר האָט גאָט אונ' איט איך גאָט אונ' וואָס דאָ אונ' איר ווערטט גיט פֿר טעאָט
 ווערן אין פֿאַל אונ' אייער וועג איך האָב געווען אונ' איך וויל היילן יאָ .
 אונ' וויל בלאָזן אין טריסטונג לוי איר אונ' לוי זיין טרוימֶר : הקב"ה האָט
 טאָן אין דיר פֿון די לעפֿלין דר האָט גרעט אייטל פֿריד ווער זיין לוי
 אונ' אונ' לויטן זאָט גאָט אונ' איך וויל היילן אונ' זי ווערטט טייען לוי
 זיך דאָ פֿערדער אין נאָמן דאָ וון אייטל גרעכטיקייט אונ' היילן אין איר
 אונ' דאָ זעלבִיג אונ' ווערטט אונ' פֿאַלעקט ווערן און אונ' דין לייט אונ' דין
 זיין ווערטט באַלד טפּראַלן דען איך וויל אונ' ברענגן אין היילונג לוי דיר .
 פֿון סאָעק דאָ וויל איך אונ' ברענגן אונ' האָט גאָט איך ביט דיר
 אונ' היילן איך אונ' אונ' איך ווערן געהיט אונ' האָט איר אונ' אונ' איר ווערן
 האָלפֿן דען אין היילן בייטו אונ' ברענגן אין רפּוּמֶה טלִימֶה לוי אונ' אונ' דאָ
 אונ' גאָט אין קאָיג דאָ היילסט אונ' דאָ ביט וואָס פֿאַטִיג אונ' דר באַראַיג
 אונ' אונ' אונ' אין הויז גיער יאָן זיין און בונד דר באַראַיקייט אונ' און בונד
 היילן אונ' אין בונד פֿון בענטונג אונ' און בונד דאָט לעבן אונ' אין בונד
 פֿריד פֿון מילונדערט ביי מיכִיג אונ' קיכִיג אונ' גאָט אונ' גאָט פֿון אונ'

פייט ש מענה לשון

[illegible]

פֿר דערט איין קעל אונז איינע זיין ווארן רייט דורך גרוסן וויינן מיך
 האלף לו גאט דא האב איך איר גראכט איין פֿלייש אונז בלוט אונז עו סטייט
 גפריכן פֿון פֿר דיינן פֿלייש נישט דא זאלסט פֿר העהאן אונז נישט דא זאלסט פֿר
 בערגן דיינן ענגלט פֿון איר . אונטאג איינע לייך נייג דיינע אנהערן לו איר און
 טאג איין רופֿן לו דיר אונז דא זאלסט ביטן אונז איר פֿר הקב"ה פֿאטער דר
 בארמאגער דא נאר איר זאל ענטפֿרן אונז לו היילן איך (אונז ווען און בעט אונז
 איין מחדרן זאל און זאגן און סטאט איך דען פֿאנע בר פֿאנע) . זאגטן מנדרי
 קראנקי יסראל איין קראמה סלימה היילונג פֿון לייב אונז פֿון נטמה דר ווארטן
 דא איך זאל ויין סטארק אונז פֿריס לו דינן הקב"ה אונז לו לערנן און דיינ
 הייליג תורה אונז זאלסט איר געבן קראכט אונז אכט לו כסטעדיגן די אלות
 פֿון הקב"ה די לויטערן אונז זאלסט טקן לו דר פֿילן דר באראיק יט אונז גנאר
 אונז די היילונג אונז דא זאלסט איך נישט און סטעריכן איין איה פֿון פֿר לוקטן
 אונז פֿר איה אטונה אונז נישט איין איה די איה אונז נישט דא זאלסט
 און סטעריכן איך און העלפֿט איינע טאג אונז יאר אונז איך זאל ויין א דא
 דא סטעריכן פֿון וועגן עלטר אונז די דא כסטעריכן דורך דיינ הנד באעלך אונז
 נישט איר דא אונז ווען ער ווערט גרייכן ענד איינע עלטר דא זאל ויין
 איין טייל און דא מיכא לעבן דא גוט דא מי ווארן בהאטן לו דען לויקס
 איך אונז איין קינדס קינד אונז עט זאל ויין אונז ויין לו פֿר דיר פֿאטער דא
 עט זאל ויין איין בגרעבניס און דא הייליג אונז אונז איך זאל וועה ויין
 פֿון וועגן דיינ זכות אונז פֿון וועגן זכות מנדרי לויקס דא איך זאל
 זעהן איין קינד אונז קינדס קינד לו לערנן די תורה אונז לו האלטן די אלות
 דא עט זאל ווערן ביטטעט גאט און איר דר פֿאטער דא מי ווארן גיאגט
 דורך (יטעיה הנב"א) אונז עט זאל נישט ווערן אונז גיטאן פֿון דיינ אונז
 אונז דיינ קינד אונז פֿון אונז דיינ קינדס קינד דא גיגט גאט פֿון לו ווערט
 ביי מיכא אונז איך זאל וועה דין פֿון דיינ זכות איך אונז און איין הייז גינד
 אונז כל יסראל לו לעבן אונז לו פֿריד און . אונז איך ביט דיר גאט דר באראגער
 אונז לייטענאגער דא דא זאלסט אונז פֿטן פֿון סטל דער גרעכטיקייט אונז
 זאלסט דיר זעלן אונז דען סטל דר בארא קייט אונז דר בארא דיר אונז איך
 פֿון דיינע וועגן אונז חסידים די דא ויין גאנגן און גלייכן מעג אונז פֿון וועגן
 אונז די און הט מוסגבראכט אונז ויין דיינאון אונז א פֿאנע דיינן הבא און פֿר
 ברענגן אונז דאט דאט דא מי פֿאר גאסן גווארן אונז קירוס
 הטק אונז בלוט לייכר דר אכזמים דא זיך האבן און אונז ברענגן
 אונז אונטער דען טווערט האבן זיט געבן מיר קאפֿל אונז דיר זיט
 און זיך אונז ברענגן און דא טאג און ווען זיט ויין אקרייב פֿאר
 דיר אונז אונז פֿעכטונג און זיט ווערן גיטאן אונז גטאק אונז
 זענעט גונג פֿאר הקב"ה דען קאפֿל אונז די שטיקער אונז דא בייט
 אירן סטעריכן און וואל אונז פֿריידיג דער דאזיג פֿפריכט לו גאט בין

פיימוש מענה לשון

אין אונ' ל' דען בעפער דר איך הט ב'טמ'ל' דא טומ' איך גנעטן איין ב'ין
אונ' איין אינל'ט אונ' איין ב'וט ד'א ט'טיק אונ' איין ק'אמפ' אונ' איך טומ
געבן איין פ'אטטן י'ן פ'ר איין איסטומ' איין פ'רוכט פ'ון איינס ב'יך ד'ויל' איך
געבן פ'ר ד'י ד'כר פ'ון איין ל'יב אונ' א'יר ל'יב ווערט און מעכטיג א'ט ב'וט עט
ווערט ב'סיראט אונ' פ'ון ד'יעל'ט'רן ל'ו ד'יקיכרר א'י עט א'יין ערב פ'ון בערג
פ'יט א'ויך ל' ברענגן ל'ו ב'למ'ן ב'ויל'יגונג ל'ו ווילן ל'ו ז'א פ'אר ג'אט אונ' נ'יט פ'ון
אונ'רעט וועגן נ'יארט פ'ון ד'יין הייליגן נאמן וועגן ג'יב ע'הר א'ויך ד'יין ג'נאד
אונ' א'ויך ד'יין ווערהייט ווערוס נאמן זאגן ד'י ווערהייט ווער א'יין איינער ג'אט אונ'
ד'א ב'יט אונ'ר האפ'ן ל'יטועל'יג אונ' ד'ר ב'ארכ אונ'י י' זאמן י'יין אונ'ר ל'רות
ק'יגן ד'יין א'ויגן אונ' נ'יך אונ'ר פ'יין אונ' עט זאל א'ויך ג'יהן ל'ו פ'ר ד'יר אונ'ר
טאנד אונ' טאנד אונ' ז'רי ב'ריד'ר ד'ידא י'יין א'ין א'ו ד'י ט'טעט הער אונ'ר ט'טיק
אונ'ר ג'אט דען א'יר ז'יין פ'ר סעאט אונ' א'אך וויד'ר קערן אונ'ר טאנד א'ויך
א'יר ק'אמפ' אונ' זאל'ט נ'יט ל'ו דעקן א'יר טאנד אונ' א'יר ז'ינד אונ' א'יר טול'ר
אונ' זאל נ'יט א'ב ג'אעקט ווערן דען י'א האבן דער ל'ירנט ק'יגן ד'יר אונ' ד'א
ה'ייליג'ר פ'ון יסר'אל ג'דענק איך ב'יט ד'יך ד'יין ק'ינדל ד'א א'ראן אונ' ד'א
ב'דער פ'טיגן ד'י ד'א האפ'ן ל'ו ד'יין הייליך א'לי טאג ד'י זאלן נ'יך וועל'ג'רן ד'יין ד'ר
ב'אראיקייט א'ויך ג'סלעכט ד'יין ערב דען י'יין פ'ר ט'טום א'ין א'אכ'ע פ'ון ד'י
פ'ענג'ר אונ' ד'א זאל'ט א'וי ז'יהן פ'ון ג'פ'ענג'ניס ד'י ד'א ז'ילן א'ין ד'ר פ'ינכ'ט
אונ' ל'ו ד'י ג'פ'אנג'ני עפ'ין א'יט ק'רמפ'ט אונ' א'ן ד'יין ר'יד י'א זאלן לעבן אונ'ר
ג'יטטארבני זאלן א'ויך וועל'ן אונ' י'א ווערן י'ינג'ן ד'י ד'א ד'ואן א'ין ד'י ערד . אונ'
פ'רייז זאל י'יין א'ויך אונ'ר ק'אמפ' א'יביג א'וי ד'ר פ'סוק'ג'יט ד'א א'וי ער ל'יזט
ג'אטט י' ווערן וויד'ר קערן אונ' י' ווערן ק'ואן קען ל'יין א'יט ג'יאנג' אונ' א'יט
פ'רייז א'יביג א'ויך א'יר ק'אמפ' פ'ריד אונ' ר'ואונג ווערט ג'רייכ'ן אונ' י' ווערט
א'יין וועק פ'ליהן טרויארקייט . אונ' א'ויך ג'יט דער פ'סוק ד'י בערג ווערן
ג'ין אונ' ד'י היך ווערן ערד ווערן אונ' ג'יכאד ג'אטט נ'יט ווערט ווערן א'ב
ג'יטאן פ'ון ד'יר אונ' א'יין ז'יכרהייט אונ' פ'ריד ווערט נ'יט א'ב ג'יטאן א'וי זאגט
ג'אט א'אכ'אך ג'יט ד'ר פ'סוק ד'רוס א'וי הט ג'אט ג'יאנג'ט א'ינדר וויל' איך וויד'ר
קערן יעקב אונ' וויל' איך ד'ר ב'אראן א'ויך א'לי א'יין ג'ינד יסר'אל אונ' א'יך וויל'
דעכ'ן א'ן י'א א'ויס ווילן א'יין הייליגן נאמן אונ' א'יר זאלן ב'אלד ו'ה י'יין ל'ו זעהן
א'ין אונ'ר טאגן א'ויך ט'טין ד'ג'לדיק'ס אונ' ח'פיד'ס ד'א ד'אויגן ד'א ד'א י'יין
ווערן ב'הא'לשן א'יט א'יר טונהייט א'יט אונ'ר ע'ל'ט'רן א'כ'ר'ס י'זחק אונ' יעקב
אונ' א'סה אונ' א'הרן אונ' דוד אונ' ס'לאה אונ' א'טיח בן יוסף אונ' כ'בי'א'יס
וואל'י'ס א'ז ד'ר פ'סוק ג'יט י'א ווערן א'ובן ד'י ד'א ז'ילן א'ין פ'עלד פ'ון ה'ויבט ד'א
בערג ווערן י'א טרייטאן אונ' א'ך ט'טיט ג'טריבן אונ' י' וואלן ווערן לעב'נדיג
טוטן אונ' א'יין ק'ירפ'ל י'א זאלן א'ויך ט'טין י'א ווערן א'ויך וועל'ן ד'י ד'א ד'ואן א'יין
ד'ר ערד דען הקב"ה ווערט ברענגן א'יין טויט א'ויך ד'י ט'טן אונ' ווערט י'א
לעבנדיג

לעבנדיג מאכל אונ' אך גיט דער פסוק עס יאל' זיך פרייאן די אדער וואו פאר
וויסט מיי גווען אונ' ווערט זיך פרייאן דער פאלן דא' ווערט באלן אז מיי
ליינג די פרייד פון סונהייט פון וואלד אונ' פון דע בערג כרא' זי ווערט געבן
לו אירי סונהייט דען פאלן אונ' יא ווערן זעהן די עהר גאטס אונ' סונהייט
אונזר גאטס . אונ' גידענק אונז גאט לו גוטן אונ' גידענק אונז אונ' הייל
אונ' לו זעהן דע גוטס פון ב"ה האקיס דע אונזער ווי טי אונ' לו פרייאן
אונ' דיין פאלק אונ' לו לובן אונ' דיין ערב דען דע הערט גאט דר ברפטיגן
גאט אונ' ניט ער פאר סעמט די גלאנצני אונ' ניט ער פאר מוס ווירדיגט דען
מראן אונ' ניט פאר בערגט זיין ענלעט פון חס ווען ער טריימט לו גאט ער
הערט לו חס אונ' דר באראיקיט און :

דע יאנט און ער"ה אונ' אך און ער"ה :

איר לויקס דר גרונד פון עולם דר ווילן ואל' זיין אי מייער רואן ואל' זיין
בכבוד אונ' דר זכור פון מייער תורה אונ' מעסיק טובים ואל' איר
בייט טטין אונ' מיינן הויז גייער אל' וואס זיך לו איר בהעפטן אונ' לו פאר יערמאן
עס יאל' זיין בוייליגטער גאט דער דר בראיג דר אונ' פאר גיבט דר קיינ' פון
דר גאנלי וועלט דר ווערדיג דר באראונג אונ' גאנל וואו דא זיין נאכ' פון
פאר דיר אונ' גידענק אונ' טרייב אונ' און דען ראט הסנה אונ' חתאן אונ' און
יוס כפור לו (סליחה ואחילה) אז דא וואלט אונ' פאר געבן אונזרי עבירות
אונ' זינד אונ' איסטוט אונ' ואלן ווערן און גארייט אונ' טובים ואל' אונ' אונ'
לו ספיט אונ' לו זעטיקייט לו בענטונג אונ' יאר זיך ליינג לו הייל אונ' לו
גבענטטי יאר אונ' בליקן און אונזרי ווערק אונ' ווערק אונזרי הנר אונ' יאר
דער ווייטרונג אונ' כטעראונג אונ' סטילונג אונ' רואונג פון פאר פארט
אונ' פון דר טרעקנים אונ' פון אל' טטרוילונג אונ' ביי גיירות וואלט אונ'
בטעראן אונ' איר ואלן ווערן זיין לו רעכט פערטיג קינד ואל' אונ' אונ'
אונ' ואלן ווערן דין תורה אונ' ואלן הבן מעסיק טובים אונ' ואלן ווערן זיין לו
עופר אונ' כבוד אונ' ואל' ניט און יא גוועלטען דער טטין אונ' ואל' ניט און
אונ' גוועלטען דר יאר הרע אונ' ואל' גליין אייטעליקייט און דין אונ' אונ'
אונ' אל' איר זעהר אייטעליג גאט דר בארא דין . אונ' דר הער אונזר
גבעט אונ' בווער אונ' אל' אל' וואס אונ' בעטן פאר דיר אונ' ווילן דין דער
נאראיקייט אונ' דין גאנל דעם גרוסן אונ' ווילן דען זכור די לויקס פון די
גאנלי וועלט אז דא וואלט אונ' ניט לער ווייב קערן פון לו פאר דיר דר ווילן
דא הערטט די גבעט . הער פון די גאנלי וועלט קיין אונ' אונ' קיינ' וואו
אונ' (אונ' אונ' פאר גיב אל' אייני וינד . אונ' פאר גיב אל' וואס אונ' האב
גאסטוט אונ' בטח' איר מיי (יאר טוב) אונ' גיב און מיי הערן דין
ליכטמאט אונ' דין פארטקייט אונ' מיי יאר הרע ואל' דיר זיין אונזר טעניג
אונ' וואלט אונ' בטעראן פון גיירות רע"ה אונ' פון ביי גלאנצני אונ' גיב
איר גוטי גלאנצני אונ' בהעפט מיי הערן און דין גאט אונ' עפין מיי
הערן

כִּי

טייטש מענה לשון

דיך ניט דר באראן איבער דיין טעטע יהודה אונ' ירוסליס קוואס דו האסט אויף
 זיגלירנט וויא פיל יאר אונ' זעהי דיין פלאק יסראל וויא זיך זיין גאר גיורט
 איר קערן אויף די רעכטי זייט אונ' הבן קיין הילף ניט . אונ' אויף דר זינקי
 זייט האבן איר קיין דר לאנג ניט . נון איי די לייט אונ' דאס וואלט העלפן
 גאט איר טעמל זיך איט א ניד ווערק פון ווערן פאר טעמל איט אונ' ווער
 אונ' פנים איי טעמל פון ווערן אונ' זינד אונ' איי זיין גבול אונ' היך
 ווערן זינד אונ' טאג אונ' איר האבן קיינס לוי ווערן קערן אונ' קיין טעמל
 לוי אויף היבן אונ' הויבט אונ' איר האבן ניט אויף זיינס און לוי לעבן טיארט
 אויף אונ' פארט מיין הייל :

הער פון די גאנצן וועלט טאט אונ' דר קערן לוי לעבנדיג און זיין
 ניט זיין איר טוטן אונ' עס איי לוי געזעקן דיין ווערן זיין (קבר)
 טאט דר וועקן איט ווערק זיין ווערן זאל ווערן גאטן לוי געזעטניס עס זאל
 זיין זיין ווילן לוי פאר דיר אונ' דאס וואס דא קומט אויף אונ' זאל זיין גייסט
 זאל זיין (ברכה) אונ' (גידת טובות) זיין יאר פון פיל קארן אונ' אונ' אונ' אונ'
 זיין יאר לוי בטעראן . אונ' לוי בגליקן זיין יאר לוי בטעראן זיין (ביית
 האקדש) : זיין יאר וואס דא זאל זיין וואלפיל . אונ' זיין יאר לוי גוט לעבן פון
 לוי פאר דיר : זיין יאר פון זיסן (טל) . דאס וואס זאל זיין זיין יאר לוי פאר
 געבן אונ' זינד . זיין יאר דא אונ' ברוט אונ' וואס זאל זיין געזעטניס
 זיין יאר פון גליקליכע זיין . זיין יאר אונ' איר זאל קומן מיט אונ' יסראל
 זיין יאר פון זעטיקייט . זיין יאר אונ' פרוכט פון בויך אונ' פרוכט אונ' אונ'
 ערדרייך זאל זיין געזעטניס . זיין יאר אונ' אונ' אונ' אונ' אונ' אונ' אונ'
 זיין געזעטניס . זיין יאר אונ' דא וואלט פירן איי אונ' בערליך זיין אונ' אונ'
 זיין יאר אונ' דר זאלט דר באראן איבער אונ' אונ' זאלט אונ' ברענג
 פרייליך זיין אונ' אונ' . זיין יאר אונ' דא וואלט אונ' עפן דיין גוטן מולר זיין
 יאר אונ' זיין זאל ניט דערפון הבן דר באראיקייט איבער דען אנדערן זיין
 דא וואלט געבן בענטונג מיין די ווערק וואס איר טונ אונ' זאל זיין בוייליג
 פאר דיר אונ' זאל ניט זיין פלאן די הייזר . אונ' איר (אליס) זיין
 אויף אונ' דר זעקט זיין אונ' בעט פאר דען הולן גאט אונ' דא דער פיל
 אונ' געזעטניס זיין גאט אונ' לוי . אונ' לוי דער באראיקייט דער ווי
 זיין זיין לוי לוי זיין ווערן גאר ניט ווערן דער (ילד הרע) דרום טא
 אונ' פון אונ' דין רוט אונ' דיין פארט אונ' טאט אונ' ניט דר טרעקן . אונ'
 זאל זיין זיין גאט אונ' גאט אויף אונ' אונ' זאל ווערן גאטן זיין ווילן זיין
 גאטן הערלן זיין די טאג פון די וועלט אונ' עס זאל ווערן אונ' גאטן דא
 אייזונג אונ' זאל ווערן פאר געלטן די גראנקע פון די בטעראן אונ' זאל זיין זיין
 לוי זיין זיין . אונ' גאט זיין . אונ' לוי טריט אונ' אונ' הערסמאט זיין
 דא האבן גאט אויף אונ' די (יב מיס) אונ' זאל זיין זיין זיין זיין זיין
 אונ' זאל דר קייג מיאר אונ' מיין זאל :

דאס וואל אן זאגן אן (ערב ראש השנה ועי' כו"ח) :

גאט דר הער פון ישראל עו זאל זיין דר וויל פֿר דיין כסא הכבוד דו זאלסט
דיך דר באראן איבער איר . אונ' איבער אייני קינד . אונ' הויז גייער
אונ' ליה און איין משפט איט לויט רוקיט אונ' איט דיין גריס לארן זאלסטא
איך טערמפֿן דו זאלסט איך קעפט זיגן איט בלוט א' ג' פֿלייס :

גאט דר הער פֿון ישראל טוא דו פֿון וועגן די זונען טאר פֿון (ירושלים)
די דא זיין אן גברייט קיגן די זונען געלעכט ישראל אונ' פֿון וועגן
די טארן פֿון לין דירא זיין גלייבט . אער ווערר אלי די וואונג פֿון יעקב אונ'
דער בארס דין איבער איר אונ' איבער אן הויז גייער פֿון דין נאמנס וועגן
אונ' גיב אונ' איין גוט לעבן :

גאט דער הער פֿון (ישראל) טוא עס פֿון דיין נאמן וועגן אונ' פֿון דיין
גדעכטניס וועגן . אונ' פֿון דיין וואלקן וועגן דר דא גיגאנגן איז פֿר
די טאר ישראל אז זי זיין גיגאנגן אונ' אלריס ארויז דען וועג ג' יידן אכל אונ'
פֿון וועגן די פֿייעריג זיין דירא איז גיגאנגן פֿר די טאר ישראל זיין נאלט
לויט זיין אונ' לויט אונ' פֿון אירי יעגר אונ' דר בארס דין איבער איר
אונ' איבער איין הויז גייער פֿון וועגן דיין גמאר :

גאט דער הער פֿון ישראל טוא פֿון וועגן דא גמאר דר לויס דא דא
גיגאנגן האבן אונ' זיין געטנדן אויף דא טשאפֿלין דארט (בית
האקדש) מיגסטאנדן . אונ' דר בארס דין איבער איר אונ' איבער איין
הויז גייער פֿון דיין נאמן וועגן :

גאט דר הער פֿון ישראל טוא פֿון וועגן דען גיגאנגן וואו גיגאנגן הט (אירן
האזרתי) דו גאט פֿון די וועלט וויל איך זיגן גיגאנגן לויט גיגאנגן וויל איך
לויטן טונדיק וואר הייט מיין איין אונד . אונ' דר בארס דין איבער איר אונ' איבער
איין הויז גייער אונ' גיב איר איין טפֿיט אונ' איין ברעדרפֿניס :

גאט דער הער פֿון ישראל טוא פֿון וועגן דעס גיגאנגן דאס דא האבן
גיגאנגן דא ערשט איין אונ' אונטן אונ' דער בארס דין איבער
איר אונ' איבער איין הויז גייער פֿון דיין נאמנס וועגן אונ' גיב אונ' איין
פֿר געבונג אויף אונדרי זינד :

גאט דער הער פֿון (ישראל) טוא פֿון וועגן דען גיגאנגן וואו גיגאנגן האט
(ארס הראשון) אונ' פֿון וועגן מייער הא גיגאנגן אן טבל עס איז
גוט לויט גאט אונ' לויט זיגן לויט דען איבערסטן זיין נאמן אונ' דער בארס
דיך איבער איר אונ' איבער איין הויז גייער :

גאט דער הער פֿון (ישראל) טוא פֿון וועגן דעס גיגאנגן וואס גיגאנגן הט
דור האלך דיין גיגאנגן אויף דעס דא אן הט גהאנט פֿעסטיגט
וס (בית האקדש) אונ' פֿון וועגן די פֿולנעהן גיגאנגן וואס ער האט גיגאנגן
אויף די פֿולנעהן טשאפֿלין אונ' דער בארס דין איבער איר אונ' איין הויז
גייער פֿון דר ערבאראיקייט :

טייטש מענה לשון

רירן זאלסטו איר לז הערן מי דער פסוק טרייבט מי איך דיר ווער אן חזק
 זאלסטו איר ענטפערן מונ' איך רירן וויל איך הערן . מונ' די טעה זאל וויין
 איין טעה דר ערבארא גי איין טעה פון בויליגונג מין טעה פון פער נעמונג
 מונ' זאלסטו איך נישט ווירד קערן לער פון דר ייר גאט הער גאט פער גיכא
 מונ' פער נעם מונ' זאל נישט טיין לער איין גכעט קיין טטן מונ' קיין ילר הרפ
 מונ' קיין אקטרג מונ' קיין פער אוסר מונ' קיין פער יואר מונ' קיין (הבט)
 מונ' קיין בייר פיר ספרעכר פון די איברטטי נחך נישט פון די מונטרטטי קיין
 זאלך מונ' טטערן מונ' רוח די דא ביוויין קיין טר מונ' קיין אייק זאל נישט
 בטעדיגן אן איר אז דר פסוק גיט נאמט דא רעטסט דע ווערט בטטעדיגט
 דר אייכט דיין אייכטמס אויף דען ריכטט איר העלף אז ווא דין גנאד מיין
 עט זאל וויין לז בויליגונג איין זאל מונ' די גראנקן איין הערן פער דיר גאט איין
 בטעפער מונ' איין דר איר און :

(דאס זאגט אמן אן ערב יום כפור)

גאט איין גאט איבר מלי קרטייאר דו ביוט גרעכט מונ' דיין אטפט מיין
 גרעכט דר גאט דר גרוסר מונ' טטמרקר מונ' פארכלוואר דאס
 מלי בטעפנים איי פון איך בטאפן דא האטט בטאפן די וואלט לז ערסט
 דיין גנאד דע גרוי איי לז פער געלטן לז אעכט לז וויין ווא פיל גוטט אז דאס
 האטט פער גאלטן לז די דא האפן לז דיר מונ' לז מיטליכן אן נאך זייני ווערק
 וואט ער הט גטאן מונ' פון הויז אן האטטו מונ' לז וויטן גטאן מונ' מונ' אעקט
 דס מין זעקט טאג האטטו בטאפן היאל מונ' ערד מונ' אן דעם זיכנטן טאג
 האטטו גרוסט דען זעקט טוינט יאר טטיט די וואלט מונ' אן דען זיכנטן
 טוינט יאר ווערט טייטל דנאונג זיין מונ' דא (איס טוב ט) ווערן גרוסן
 ווערן גאטס (איס טוב ט) דען זיט וויין מויל הינטן נאך מויל פער בארגני
 מונ' וואונדער בארליכי זאלן לז וויטן טאן דא אייט זיין אמכט מונ' דס גיערטי
 פונדעייט פון זיין קיניגרייך מונ' וואט ער ווערט טאן הינטן נאך די דא זיין
 דס יאך פון זיין פארכט דען (פסח) מיין איין סיאן ווא אן פסח זיין יטרמל
 גאנן מווי אלרים מונ' זיין גליכן אז ווא דיאלמכיס . מונ' דר נאך ווערן זיט
 זילן מין (ארן יטרמל) מיט פריד מונ' זיכרליך דר נאך זילט אן זיבן וואכן
 מיין גלייך אז ווא איין (טאטיה) מיין מין ראז וועגן טאטיה מיין דס (ביח
 האקדס) חרב גווארן דר וויל זי הבן מיט גיהלטן מיר טאטיה מין (ארן
 יטרמל) דר נאך מיין (טבעות) מיין טאג נאר מיין איין ראז דס (ביח טני)
 מיין מיט מונ' חטוב גווען אז ווא ביח ראטון דער נאך מיין זאנג קיין יום
 טוב מיין ראז מויל דען זאנגן דען גוה : דאס ערפט (גלוה) אז נאר
 זיבליג יאר גווען מונ' לט (גלוה) מיין אז זאנג דען מירי זינד מיין מיט
 אנטפאלעקט מיין אך יט אנטפ עקט דס ענד פון גלוה מונ' ווען דא זיט
 ווערט קוואן מונ' אטיח ווערט קוואן ווערט גירענקן דען ביוין וואט זיט
 האבן גטאן אן דיין הויז דען זאלביגן טאג ווערט אן בלאזן מיט דעם
 סופר

סוף גרול מוהיר זאלן פרייט מווי גיין ווערן קואן אלי די לייט די פאר זאלן
 זיין געווען אין לאנד מסור מונ' לאנד אלזיס מונ' אטיח ווערט פאר זיך גיין מונ'
 גאט ווערט קינגן איבער די גאנצן וועלט דר נאך איז (ראש השנה) איז זיין
 ראש מויל דר גאנצן דעמט אלז ווערן אלי פאלק אין זיין ספראך רופן גאט
 מונ' ווערן זאלן דאס ביזט זיין זינגליר גאט מונ' ווען דאס אלעס פארעגן
 דאס "ווען דאס השנה איז זאלט דאס" איז וועלן פארעגן מונטן דעם (ב"ר)
 דען זי האבן אכט לז דר ווייטערן מונ' נעהנטער לז אמאן אין די לייט מונטן די
 גאנצן איז דר ווייטער ווען איז ווערן תשובה טאן ווערט הקב"ה באלד
 ברענגן אטיח דען אלי דאס איז די לייט דר נאך זיין די (עשרת ימי תשובה)
 איז זיין ראש מויל די טעג פון (ימות האטיח ופולס הכח) די ענליכע לייט
 ווערט לז אענטן זיין אמונה פון זיין ווערק לז טאן דען ווילן פון דאס "עס
 ווערט ביז מויל האלטן קיין זינד מויר וויא טאג מויר טרוימריקייט מונ'
 קיין מוט מונ' איז ווערן זיין גלייך איז וויא דא (אלמדי הסרת) ווערן אלז
 טאן גאט ווערק ביז לז עפין מונ' לז טרינקן מונ' פרייליך נאר לז לייטן דאס
 נטאנה מונ' לויט לז זיין אן דען טאג דר גרוסער מונ' פארשטלונד מונ' זאל
 זיין ריין מונ' הייליקייט מונ' דא מויל איז זיין ראש (י"כ) איז זיין תשובה
 מונ' אן די טויט ווערט (הסם יתברך) לעבנדיג אמאן דר ווערטן וואס זי
 האבן בייא מיר לעבן ביז קעגן פאר ריכטן אחאיה זאל זיין טרוד געווען ווערן
 זי דר נאך פאר ריכטן. מונ' בייא די תשובה שטייט פארשט גאט דען ער
 למיט זיך גלייך מויר אן די ענליכע טאג מיטליכער ווערט קואן אין חיל מויל
 זיין פארט. מונ' וויא מן יום כפור איז קיין פיינדטשאפט לויטן יטראל אלי
 זיין גלייך מויר זיין הערן מונ' ווערט אליהו הכי קואן זיין טאג דער
 פיר איז אטיח ווערט קוא מונ' ווערט ווידר קערן דאס הערן פון די קינדער לז
 די פערט. מונ' וויא מיר גיהן אין וויסן אן גקלייט מויר ווערן איז זיין דען
 זענליכן טאג מויר די אלעס די דא גיין אין וויסן מונ' דען גיין איז ריין
 מויר אן (יום כפור) מונ' אמאן סוכות דאס איז זיין ראש איז ווערן דר נאך
 אן דען זענליכן טאג ריין מויר גיין מונ' לז אנטפאלגן אן פון (הסם יתברך)
 מונ' וויא די טאחה פון סוכות גאר גרוס איז זאל פיל מער ווערט דר נאך די
 טאחה זיין דעם זענליכן טאג מונ' ווערן זיין די סוכה פון לז מונ' דר
 נאך איז (הוסענא רבא) איז דר גאר דין מונ' איז גאט מן זיין טייל זאלן
 איז ער קודש מונ' מן זיין טייל זאלן איז ער חול מויר מויר ראש די איז לייט
 די דא זיין קיין לריקים נאך קיין רשעים די דא זיין מן גיהנום מונ' מויר
 דען גיהנום מויר קואן זיין זיך גלייכן לז די לריקים מונ' דר נאך ווערט דר
 קענט ווערן זיין טאג לז גאט ווערט לז אכט זיין זיין לייט מונ' דאס "י
 ווערט אנטפאלקן נייא וואונדער פון די תורה מונ' דרויף איז (אראו טאחה
 תורה) מונ' איז האלטן מויל אלי די (נחמה) זיאל זאלן באלד זיין דעם אלז
 טאן אן לז לערנן די תורה דרום זאל זיין דר ווילן פון גאט מויר גאט.

טייטש מענה לשון

גאט מונד עלטרודר דא יגט אן דעקאן פאנג וואו דר סוף ווערט זיין דו וואלט
 אמן מונד זיין כאן מונד מיכר בלייבן מונד וויא מיר הבן דו דעק סדר גסטעלט
 זאלן מיר וועה זיין לו יעהן דיין איכט מונד לו פיל גוטן מונד אל די טרוסטיקייט
 זאלסטו באלד מונד פאקן מונד מונד זאלסטו מונד ברענגן מין דיין הילף מונד מיר
 וועלן זיך פרייטן אט דיר מונד אל דיא טוטי זאלסטו ווידר מויל
 וועקן מונד לעבנדיג מאכין לו פאר דיר מיכג מונד ווען גלייך מיינר
 מין חייב גווען זאלסטו זיך נישט קערן לו זיין חב ניימרט דא
 זאלסטו זיך קערן לו זיין גוטט טאג זאלסטו נישט לאזן דעק דר דו איי טוטי
 דען אייט דיר מין פאר געבונג דא בייט גאט דער גרוסר מונד סטארקער מונד
 פורכטלעך מונד מין היפט לו מין גרוסן גאט לו פאר געבן גלייך גרוסן
 עבירות מונד גיב יא אל די גוטי פרעות פאר גיב יסראל די דא נאך לעבן מונד
 די טוטי זיין מונד אן דען (יום כפור) זאלסטו מונד פאר געבן לו רייניגן מונד פון
 מונד עבירות מונד פאר גאט וועלן מיר זיך רייניגן פון מונד ווידר אן דען יום
 הרין גרענק גאט לו די הילף זיין די דא זיין מין דר ערד מונד הבן קיין זיין
 גאט ניימרט פון אדם הראשון מעגן וויל ער הט גאויט סטערבן מין זיין
 יא מין גסטערבן מיר וועה מונד דעק וועה פון מונד מונד מונד מונד אל די
 לריקס דו זאלסט פאר שטערן פון מונד אל דען גריס נאמן מונד זאלסטו דר פיל
 מונד בגער אייט גרוי דר באראיקייט מונד מיר זאלן וועה זיין לו זיטראקייט
 אייט אל דעק פאלק יסראל די דא קומן פון זאלן מונד עלטרן אברהם יצחק
 יעקב פס זאל זיין לו בויילונג די נאך פון איין מונד מונד די גרענקן אייגט
 הערלן לו פאר דיר גאט בטעפער פון די וועלט .

עש זאל זיין בויילונג פאר דיר גאט אן גאט אייני עלטרן דעס עס זאל זיין
 מונד גבעט לו בויילונג מונד זאל אן גומאן זיין פאר דיר מונד גומיר
 פון קטורת מונד זאלסטו דר פילן אל מונד הערן בגער לו גומאן פון דען וועה
 וועגן אל די לריקס מונד לרקניאל מונד חסידים וחסידות מונד די הילף די
 דא בגראבן זיין מונד זאלסטו טון ווידר דעק דין - מונד פון מיר וועה וועגן
 זאלסטו מין נישט ווידר קערן לער מונד אייט פאר ד זאלט מיר רואן מויל מיינר
 גלעגער מונד אן דען בונד פון די לעבנדיג זאלן מין מיינר זאל אן גבונדן זיין
 מונד איין טייל זאל זיין אייט מין אייט אן פירן פס זאל זיין וואר :

(וויא מן זאל תפלה טון מויל דבר וחרב ורעב חס וטאש)
גאט איין גאט לעבנדיג גאט אל פאר דיר קומן דאס גסרייט פון זיין
 יעליקייט : אמן דיין מוהרן פאר נעמן דעס גסרייט פון זיטעליקייט
 גאט דא בייט מין דר פארמיר - טיק מין רפומה טל וואה לו דיין קרמנקן
 פאלק ווידר קערן פון דיין נאמן מונד זיין זיך בדענקן מויל דען ביין פון דיין
 פאלק : טאמא פון מונד הונגער מונד מאלט מונד טווערט מונד גיפענקייט
 מונד דו פאר דערבן דר דא גאט גומאן לו טויענט גבירט גאט דו בייט נאח
 לו דיין ברמכני מונד לו די פאר טעומטי גאט טוועטו העלפן ווער עס
 גיפענפארט

I 4 ד א דער

פייטש מענה לשון

דער זאל מונד אלץ זיין פון אלץ ביזה (גזירות) . ווער דא האט גענטפערט
 צו אלץ לדיקים מונד בידרלייט מונד רעכט פערטיג ליט דער זאל מונד מונד
 ענטפערן מונד זאל מונד היטן פון אלץ ביז גזירות איביג מונד צו גבירט : גאט
 דער דא ענטפערט צו דיא מראי דער זאל מונד מונד ענטפערן . גאט דער דא
 ענטפערט צו די מדרגי גאט מונד צו די צו ברעכני הערלר דר זאל מונד מונד
 ענטפערן גאט ענטפער גאט לייטעליג גאט ליט מונד גאט דר בארס דיק מונד
 מונד באד אלץ מונד טאגן מאן :

(דס זאל אן זאגן ווער מיין אה אלץ חלום זעהט)

גאט זאל דיק גרענקן צו פריד . דו רייכני גלייט נטאה פריד זאל זיין צו די
 רוח מונד נטאה מונד פריד צו דיין גוף דא ביז פריד מונד דיין הו
 גינד מיט מונד פריד מונד מונד צו דיר גהערט מיט מייטל פריד פון מילום
 אן ביז איביג מילונד בין איך גקואן צו ביטן מונד דיין נטאה דו צו זאלטט דא
 איט פריד מונד זאלטט דיק ענטפערן איט דען לויטערן לייט וואו דו פאר בארס
 מיט צו די לדיקים . מונד דיק זאלן פירן די אלמנים פון מיין יט ביה צו די אנדער
 ביז די וואונג פון מברכהס ילחק מונד יעקב . מן בין איך גקואן צו דיין גר
 וואו דו לייטט צו רידן מונד דיין הערלר דו צו זאלטט מיט גרענקן אן קיין זי
 וואט איך הב קיגן דיר גידיגט עס זיט אוטויליג מודר איט איסס גרייט
 מודר מפינבאר מודר מיין פאר בארגניס מן בין איך ווארן גפייגט מונד דו
 וואג איין קראפט דר נאך דו עט מיט מונד גאטן דיין גרעכטני פאר איר אי
 טרויס פון דר נאכט הב איך איר גרמלעט דא מונד דאך וואו בטיידן דען
 ווייט קיין אענט ניקט מונד נאכט תאמר הב איך דיק דו רייכני נטאה מונד
 ג ווען מודר תאמר הט איר גאט מיין זאך פון היאל גווען דו אן הט מונד
 איר גווד גווען דר ווארטן דט מיך זאל פון דען היינטן טאג תשובה מונד
 לרקה טין דט איך זאל אכטל זיין דיביז גזירה . דר ווארטן דט מיין הער
 זאל מיט קלאפפן פון איין שרויס דרוס בין איך נאך דיר גאטן מונד וויל אי
 פארטפרייטן מונד דיין קבר מונד זאג צו דיר איך ביט דיק ויט איר מונד דו
 רייכה נטאה ווען גלייך איך הב קיגן דיר גרעט וואו מיט רעכט מיט דט
 מונד ביט איר גווען אן כוונה מונד מיך זאל מונד גידיגט זיין מונד זאלטט מיט
 פערדן פין איר קיין דין מונד קער ווידר צו דיין רומונג מונד מיך וויל מיט נא
 דיר קואן . איט פריד זאלטט זיין מונד דער וועלט וואו דא ביזט . מונד
 איך וויל איך מיט אב טון פון דאסן מונד דא זאלטט מיט גנען אלץ מונד
 וועלן גיהן צו גוטן לעבן מונד צו פריד ביזט מדרסט גקואן מונד ווילט
 איך אמן מיין זאך ווילטן . דא וויל איך רופן צו גאט דער בארס
 דיק גאט דער בארס דיק מונד פארטער פון איר אלץ ביז גזירות מונד
 זאלטט דער לעבן איין טעג מונד איין לייט צו גוטן תאמר ווער איך ווידר
 קערן פאר דיר איט תשובה מונד איין לייב וואו דא מיט ווארן דר שראקן זאל
 טטין מיין תפלה דט זאל פארטערן פון איר אלץ ביז גזירות מונד זאל אי

טון איין לייזן לו גוטן אונד זאלטט איד לייטעלען אונד זאלטט זיין איד הב דיד
אויז גלייט אויז דר גרוב אונד זאלטט אידניט פֿר דרכין פֿון זכור אכזר וועגן
אונד זאלטט ניט דר וועקן דיין גריס לארן גאט העלף פֿון אלי ביזי בגעגניס
קייג דו זאלטט אונד ענטפֿרן אונדרי בגער אין דען טאג אונד אן רופֿן אונד
זאלטט דיד דר ברואן איבר אונד אונד זאלטט דער פֿילן אונד אן הייטן איט
אין גוטי אאס איט היילי איט דער באראיקייט אונד לייטעליקייט אונד
לעבן אונד פֿריד אאן סה :

(וואס אן זאל זאגן ווען אן וויל רייסן איבר פֿעלד)

פֿריד לו דיר איין נעגסטער איין האר איין פֿלייט אונד בלוט פֿריד לו
דיר אונד פֿריד לו דיינער נטאה אונד עט זאל זיין פֿריד דיין רואן אן
דעבונד פֿון די לעבנדיגן זאל דיין זיל אן גבונדן זיין איט דיין גאט דר טטארקר
אונד פֿארעטלואר איך בין אינאד הער קואן לו טפֿרייטן אויף דיין קבר לו
בגערן פֿון דיר דו זאלטט בעטן פֿר איר פֿר דיין גאט ווען איך ווער וועלן
אויף דען וועג לו איין כולן סטיא איט גבעט פֿר דען גאט דען הולן איך אויף
גיהובנר ער זאל איך פֿירן לו איין אורט איט זענעטונג אונד לו לעבן אונד לו
גוטן אין פֿריד אונד רעכטן וועג אונד פֿארעטלואר איך אונד אונד זאל איך
בטיראן פֿר אלי פֿיינר אונד אונד אונד רויברט אונד פֿר טלעכטי ווינר אונד פֿר
אל דען טרויאריקייט אונד זיפֿלן אונד אונד וואו דא סעדיגט אונד פֿר טטורט
ווינר אונד פֿר אונדרי ביזי לייטן אונד פֿר ביזי בטעפֿנים די גרויזי הן אין דאס
אער אונד אויף די טרוקנים אונד פֿר אלי די הארטי בטעפֿנים אונד פֿר אלן
טארן אונד זאל איךניט אויף האלטן קיין פֿר הינדרנים אונד קיין טטן אונד קיין
אזיק אונד קיין ליידיג אונד קיין פֿר איטונג אונד קיין פֿורעט אונד קיין ביז
בגעגניס אונד זאל איך פֿירן אונד אלי די דא איט רייזן אונד אלי אייני פֿירר אונד
אלו וואו איט איר איז אונד טרעגהייט אונד טוואכעהייט אונד איך זאל גרייכן
כאך איין טטאט וואו איך הין וויל אונד טארן אונד לער זיין אן הין וועג אונד
אין הער וועג אונד אין איין אויז גין אונד אין איין ווינר קואן זאלטט זיין
סטעטיגליכן אין איין היילי אונד וואו איך ווער גין אונד רייזן אונד רואן אונד
זאלטט איר ניט גרענקן קיין זינר אונד איטטוט אונד זונטט טולדן אונד
בווהייט אונד פֿון דיין זכור וועגן זאל איך זכור זיין לו אלי די בענטונג וואס
גבענטט איז גווארדן (יעקב אכיו) פֿון אונד גאט אונד איר גאגן וועק
פֿון זיין פֿאטער לו זיין אונד רודר אונד קרובים אונד עט זאל זיין רואונג אונד
פֿריד לו דיין לייב אונד דיין גבין אונד דיין נטאה אונד זאלטט אויף טטין לו די
ווען אסיח ווערש קואן אונד איין לייב זאל אמן לעבן פֿון דיינט וועגן איך ביט
דיך איין גאט דר טטארקר אונד גרוזר אונד פֿארעטלואר אונד דו טוטט גרויז
וואונדער אונד לאל דו האטט בטאפֿן אלו אונד דיין היילי איז אין איין אויגן בליק
דו טוטט זיין די וועלט אויף דען אער אונד האטט איין גואלט די וואסר אויף
די וויטטנים אונד לו זאגן דיין קרמפֿט די אעטס דו האטט בטאפֿן די ערד

טייטש מענה לשון

אונ' אל' וואו דרויף איז אונ' האטט בטאפן דען מענטש דר ווארטן ער זאל דין
לובן אונ' לו פרייך דין אונ' לו לובן דר די אל' בטאפן הט אבר פֿר וואר דאט
בעסטע איז ער לו לובן דין איז דו טווייגן דען ער הט קיין לאל דין לוב אונ'
ווער קען לובן דין טערקייט אונ' ווער קען איינע פֿון הונדערט אל' אונ' וויא
פֿיל אל' טווינט אונ' וויא פֿיל לעהן אל' טווינט פֿון דין פֿר רכט נייארט אויף
דין גלאר אונ' ווארהייט טון איר זיך פֿר זיכרן איט אונ' דערלן דען דין
הנד איז ניט קליין העלפֿן: אונ' ריין דר בראיקייט רואט אויף אל' בטעפֿנס
פֿון די גרוי וויטל טיר ביי אן דען קליין ניסל די נידרי טוטטו דער היכן אונ'
דר פֿר סכיטני הערלר אכטטו זינגן דען אראפֿן טוטטו אויף ריכטן אונ' דין
גנאד טוטטו אייביג ניט פֿר איידן דו אכטטו זעטן די הונדרי דו פֿר געלטטט
גוטט לו די טווייגן דו זעט גסט די דורטטיג אונ' העלפֿסט די פֿר טוטטני
אונ' ריכטט אויף דיא איין גבוקטי אונ' קלי דטט אן דיא נאקדיג אונ' נוט
בדערפֿטיג דו עפֿנטט די גפֿאנגני אונ' דר פֿילסט די לערי דו ביזט נאהנט
בייא די לו בראכני דו עפֿנטט די אויג פֿון די בל נדירו הוטט ליב דידעאטיג
אונ' דר פֿרייאטט דין פֿרייגד דו דר לענגטט דין לארן יו דיא לדיקס אונ'
רטעיק דו העלפֿסט יי מין אירי לרוח פֿר נעאטט דו גבעט פֿון די דא גימ
אויף דען וועג אונ' די דא ליגן אויף אירן קראנקן בעט אונ' דיא דא גפֿאנגן
זינקאין איירני קיטן לו טיראן דען גרעכטן פֿון זיין רויבר אונ' לו דען טוואכן
אונ' גטנגן פֿון זיין עגר דו דר בראטט דין איבר די אראי אונ' נוט בדערפֿטיג
אונ' רופֿטט פֿרייא לו די גפֿאנגני אונ' לו די א לענדי אונ' אלט גזעסני מין דין
טג טונן געבן די האל טפרע רעגן לו די איידן ווען זי טרייאט בייא די בעק
וואטר אונ' די רחב ווען זי טוט גווינן טון זי לו גאט טרייאן אונ' אירי אויגן טון
אויף היבן לו גאט מין היאל אל' די חיות אונ' בהמות טען מל לו איר האפֿן לו
אארגן אונ' אופנד אונ' ווער קאן זיגן דין לוב אונ' דין גנאד דר לין די אלמכיס
אונ' הערן מין איין אויגן בליק טוטטו אנטפֿאנגן זי איר בגער דא טוטט ניט
פֿר טאעהן אונ' פֿר און ווער דיגן אונ' פֿר טאעהן ער זאל פֿר דיר קואן איין
גטרייא אונ' איין גבעט פֿר וואר איך בין ניט אונ' גרוי אונ' איין און אאס' אונ'
ניט מין איין אויף קיין זיגן אבר דא ביזט לו אל' דין פֿארטערן איין הער אונ'
טטארק ווען עט קואט גסיכניס דריס טאן איר זיך ניקט פֿעררעטן ווען
עפֿיס קואט איין (לרה) דען דו ביזט פֿון דר באראיקייט אונ' אויף דיר איי
אל' די וועלט איר הייל אונ' דיר איז לו ווידר קערן די גפֿאנגני די דא האפֿן
אן דיר דין הייל אונ' לו דיר היבן יא אויף אירי אויגן העלף איר אונ' בגליק
איין וועג וואו איך גיא ווייך בטערס איך פֿון טווערט איין ליב לוויטן דען
ליבן טוא איך רואן אויף אייטל קראאי וועג ניגן יא אייטל פֿאלטהייט וואס
אאד א זאגן יא עט מיטקר דא זאלטט איך ניט איין טון איט די זיכדיג
איין ליב דען דו האטט פֿר זיכרט זי ווערן ניט פֿר טעאט דייני האפֿר דייני
פֿאלטי ווערן עסיין וואו זי ווערט ווידר ווארד לענג דין לארן לו די לדיקס אונ'

רטעיק

רעטעם אונ' לאזן איר געהאלפן ווערן איט דיין נאמן אונ' העץ דיין קנעכט
 דר דא רופט דין אן דען איט דיר איז די פֿר געבונג אונ' לו העלפן איר פֿון
 דיינט וועגן אונ' פֿון זכור די לדיקים אונ' דיא חסידים די דא בגראבן זיינן
 אונ' פֿון זכור אל' די לדיקים אונ' חסידים אונ' זאלטט ביט ווידר קערן און
 פֿר דיר עט זאל זיין לו ווילן איין זאג אונ' גראנקן א ין הערן פֿר דיר גאט איין
 בטעפֿר אונ' דר איר : (ווען איינר איבר פעלד רייט אונ' טרעפט אן דער
 קאט אויף איין בית חיים דא זאל ער זגן די תפלה דורא טטיט (בסיאן ג'
 לדיקי יסודי עולם) אונ' דר נאך וואס די לייט זגן די טאג אויף דען בית חיים
 גין אונ' אונ' אונ' אונ' אונ' דר נאך זאל ער זאגן די תפלה דא אן גהערט לו
 זאגן ווען אן וויל איבר פֿע דרייסן אונ' וואס דא טטיט (דף כ"ו) :

(דט זאגט אן ווען אן גיט פֿון קברות)

פריד אויף איין איר ענגל דר באראגי פֿריד אויף איין איר ענגל דינר
 גאטט פֿריד אויף איין אל' לדיקים אונ' חסידים גרונד פֿעסט דר
 וועלט גלובט זאל זיין אייער אונ' גין אונ' אייער קואן איט פֿריד טן איך ווילן
 גין איין זאג איט דר לויב פֿון הערן דט היאל אונ' קיניג פֿון דר וועלט. אונ'
 איט דר לויב אל' הייליג. אונ' איט דר לויב אל' לדיקים אונ' לדיקיות אונ'
 חסידים אונ' חסידות די דא זיינן בגראבן אונ' אונ' איך ווילן גיהן לו פֿריד
 אבר אייער זכור זאל אאכ' דט איין גבעט זאל גיהן לו פֿר הקב"ה איט דר
 באראיקייט אונ' זאל זיין אן גנעט אונ' אייני טרערן אונ' איין גבעט זאל ביט
 קואן לער אונ' אייער זכור זאל איר העלפן וואס היין איך איך קער אונ' אייער
 גרעכטיקייט זאל גין לו פֿר אונ' אונ' עט זאל זיין דר ווילן איין זאג פֿון איין
 אונד פֿר הקב"ה איין בטעפֿר אונ' איין דער איר :

(ווען איינר אאכט איין טאחה זאל אן דט זאגן דר היים אונ' אונ' דען בית
 הקברות וואס זאל וועלן. זאל ער אונ' זאגן (סיאן טוב וואס טוב) אויף איר
 אונ' אויף כל ישראל אמן) :

רבנו טל עולם עט זאל איר זיין איין טאחה וואס איך אאכ לו איין גרוי
 פֿריד. לו טאחה אונ' לו טטון איך פֿלונית בית פֿלונית קוס לו איין
 לו זגן איין פֿריד אל' איך טוא אונ' געבן איין טאכט (פֿלונית בית פֿלונית)
 אונד איין זון. דר איט אל' עט זאל איין אונ' איין טאחה געבן אויף יענר
 וועלט. טן קוס איך לו איין לו פֿיטן אונ' איר זאלט בעטן פֿר איר אונ' פֿר
 איין אן אונ' פֿר אייני קינד. אונ' לו פֿאר אונ' פֿר חתן אונ' פֿר כלה אונ'
 עט זאל קיין עין הרע ניקט טון לו דר טאחה. רבנו טל עולם אל' איך זאל
 איר הבן אונ' דר וואס אונ' איין טג לו איינר טאחה דא איך דא אאכ זאל איר
 ח"ו קיין פֿינדעפט לו קואן ליבר הער גאט דא זאלטט איר געבן חן פֿר איין
 דיין אויגן דר נאך איין לייטן אויגן. רבנו טל עולם עט זאלן אל' זיין אן דען
 טיט אן דר טאחה וואס איך אאכ איט פֿרייליכקייט אונ' איט פֿרייד איט אל'
 די געלטעט די דא ווערן אן טיט זיין. עט זאל אויך זיין עין הרע ניקט

טייטש מענה לשון

טאן . מונ' לו פֿר ליבר הער גאט מ'ז דו מאלטט איר בטיראן התן מונ' כלה
פֿר עין הרע . רבונ' טל עולס אין פֿרייד זאלן איר די (טאחה) איין גיהן .
מונ' אין פֿרייד זאלן זי פֿון איר ווידר מוזי גיהן מונ' מ'ז איך זאל דער לעבן מן
זי לו זעהן פֿיל עוטר מונ' כבוד . מונ' מ'ז איך זאל דער לעבן מן זי מ'ז זימ
זאלן הבן איין גוט הערן פֿיל גוטן לו טון מונ' מ'ז זימ זאלן הבן אייטל ברכה
מונ' הללחה מין מ'ז איר ווערק וואס זימ ווערן טאן . ליבר הער גאט דוא
זאלטט איר זימ בענסן איט פֿיל מ'ז מונ' ברכה מונ' מ'ז זימ ניקט זאלן וויטן
לו זאלן פֿון קין לרות :

(ד מ'תח כה זאל אן תיכף דרויף זאלן אים גוויאט)

רבונ' טל עולס דו זאלטט הבן הטגחה מויף איר מונ' מויף איין מן מונ'
מויף אייני קינדר . ליבר הער גאט טוא איר מין דר לייט
פֿיל חסד . דר איט מ'ז איך זאל קיין ביזה אחסבה ניט האבן מויך זאלטט
איך היטן מ'ז איך זאל מין דער לייט קיין רוגי האבן דער איט מ'ז איך זאל
חס וטלס קיינס אכייט זיין מונ' מ'ז מ'ז איך מ'ז קעכן לו זעהן מונ' מ'ז איך זאל
מויף מ'ז קעכן סווייגן דר איט מ'ז איך ווער קעכן דעס (ליר הרע) מיבר
וועלטיגן דער איט וואס איך ווער טון דט זאל איך מ'ז טאן איט גרוטר
טאחה : רבונ' טל עולס זאל איר איין אתנה וואס דוא איר האטט געבן דו
איין איך דוא זאלטט איר איין מן מונ' אייני קינדר מ'ז זאלן לעבן בלייבן . מונ'
מונ' מ'ז אייני ליידיגן די זאלן מן איר פֿיל טאחה דר לעבן מונ' מ'ז איך זאל
הבן חן וחמד פֿר מין דייני מויגן דר נאך מין די לייטן מויגן . רבונ' טל עולס
מ'ז וואס איך אר פֿיר טוא נעמן לו טון דט זאל איך מ'ז קעכן מנוי פֿירן דען
דוא בייט דער גאט פֿון דער גאנלי וועלט דער דא טוט איט דען מענט פֿיל
ניסיס מונ' נפֿלאות דר זאל איך מ'ז מ'ז לייטן איין מ'ז גלייך מ'ז דט לייט טוט
לייטן : רבונ' טל עולס מ'ז וואס דא מונ' ה' זעלן לו קואן מין דר לייט דאס
זאל מ'ז זיין (בטל ואכטל) פֿון איר מונ' פֿון איין מן מונ' פֿון אייני קינדר
מונ' פֿון מ'ז די מונ' רב זיין . רבונ' טל עולס דט טוא איך ביטן . זעלט עס
דען (חס וטלס) מונ' זיגל ניט מוני טראגן דא טוא עס פֿון דין דער
באר אייקייט וועגן : מויך דו ליבר הער גאט דו זאלטט פֿר טעערן דען ביי
זין מונ' מויף פֿון מ'ז אייני פֿיינר דיא מויף איר ביי טראכטן דען דוא בייט דר
גאט דער דא קאן פֿארלויסן דיא מ'ז פֿון אייני פֿיינר . רבונ' טל עולס
איך ביט דיק נאך איין מ'ז מ'ז איר איין פֿר טעעדיקייט מונ' מויך איין פֿר
מנפט דר איט מ'ז איך זאל קעכן מין איטלישן זיין גרעכטיקייט טון דער
איט קיינר זאל איין וועק גין פֿון איין טאחה (חס וטלס) איט (חרפות)
מונ' איט (טפֿלות) עס זאל נאר מ'ז זיין איט גרוי טאחה . מונ' מ'ז
דיא אייניגן מ'ז מ'ז דיא לו איר קערן דיא מ'ז מ'ז איט גוונד לו הויז קאן
מונ' זימ זאלן בהיט ווערן פֿר מ'ז ביי קרענקהייט פֿון דער וועלט . רבונ'
טל עולס איך האב איין פֿר זיכרונג מן דיר מ'ז דוא איר ווערטט ווייטער
העלפֿן

העלפן אונ' ווערסט איר פֿר קערן אלץ אייני לייך לו טייטל פֿרייד מאן סוף :
 (די תחנה זאל און זאגן גלן אלול מוכ'ר"ה מויף דען בית החיים סבר איר
 זאלט זי נישט פֿר געסן אלץ טגדר הייסן לו זגן מויך אין דר טול) .
 ליבר הער גאט אין די לייט זיין אלץ די האל מופן דו טוטט איר אטפט
 אין דען גלן עולם . ליבר הער גאט דוא ביוט מונור פֿאטר מ'כ'
 איר זייני מויך דייני קינד . ליבר הער גאט אין דר לייט זילט דוא מויף דען
 כסא דין מ'כ' ביט דן דען גלן עולם איט פֿיל דבראיקייט . ליבר הער גאט
 זעלט מ'כ' וואו ביז זיין גיגרת גומארן מויף איר מודר מויף איין אן מדר מויף
 אייני קינד מ'כ' זאלטטו פֿון מונ' מ'כ' אב אעקן מ'כ' עט זאל מ'כ' ווערן פֿון
 מונ' בטל וואלטל ליבר הער גאט דוא זאלטט היינט דען טאג אן נעמן דיא
 טרעהרן ווען איר טוא לו דיר דיא תחנה זאגן רבט"ע טוא לו איר מוכ' לו
 איין אן מוכ' לו אייני קינד פֿיל גמאר לו דען ניימאיר וואו דא טוט אין הער
 קואן מוכ' מ'כ' מ'כ' איט איין אן מ'כ' אייני קינד זאלן ווערן אן גטריבן
 דען דאט הסנה לו איין גוט יאר מוכ' דוא ליבר הער גאט זאלטט מויף זיגן
 מ'כ' איר זאלן מונור קינד מ'כ' געבן אין עוסר מוכ' כבוד . רבונ' טל עולם
 איר איר גרעכט לו דר לייט וואו דא טוט מהער קואן פֿר דען (יום הדין)
 הגדול והנורא . ליבר הער גאט אין דר לייט זאלטט דא בוך נישט איין פֿיר
 נעמן וואו איר הב איין זינד זעלבר איין גטריבן איט אייני אייני הענד ליבר
 הער גאט דו זאלטט איר נאר מויף טון דו בוך וואו איר הב גטאן פֿר אייני
 מעטיס טובים מויף דר וועלט . ליבר הער גאט מ'כ' מ'כ' איט איין אן זאלן
 הבן מ'כ' ברכה מוכ' הללחה מ'כ' מ'כ' איין אן מוכ' אייני קינד זאלן
 ווערן אן גטריבן לו איין טנה טובה . ליבר הער גאט מ'כ' איר זאלן מויך
 ווערן אן גטריבן לחיים טובים ולשלום . מוכ' דו ליבר הער גאט זאלטט איר
 איין אטפט זעלבר לו גוטן מ'כ' טפרעכען דו ליבר פֿאטר אין דר לייט זאלטטו
 איט איר הבן פֿיל דר בראיקייט מוכ' פֿיל רחמנות רבונ' טל עולם דען ראס
 הסנה זאל דר (גור דין) פֿון איר מוכ' פֿון איין אן מוכ' פֿון אייני קינד מ'כ'
 לו ריין ווערן ליבר הער גאט איט מונור בקעמנג וואו איר לו דיר טון איט
 מונורי תפלה זאלן איר דיר ווידר בווייליגן מויף די זינד די איר הבן גטאן . כון
 דו ליבר הער גאט איר טון מויף מונורי מויף לו דיר איט ווי נ' מוכ' איט
 טרייאן מוכ' איט לו ברמלען הערלן מוכ' איר טוא בעטן לו דין דר בראיקייט
 ליבר הער גאט וויא מעכט דר מעכט דען איין בסטאנד הבן מויף דר וועלט
 ווען דו זעלטט איר חס ושלום נישט זייני זינד מוחל זיין : דרוס כניא מויף
 מוכ' איין גוט יאר מוכ' טרייב איר אן אין דען בוך ייר פֿר געבונג (רחמים
 לדיק) איר ביט דיר מ'כ' דו זאלטט איר אין דר לייט מויף טון די (טערי טאמ)
 ווייל דו טוטט אין דר לייט (אטפ"א מאת) לו דר גליל וועלט . דרוס דוא ליבר
 הער גאט טוא איר דיר בעטן מ'כ' דוא זאלטט איט איר מוכ' גיהן איט דען
 (ארת הרחמים) מוכ' אין די לייט זאל דר אקטרג גאר קיין אכט מויף איר

טייטש מענה לשון

האבן אקטרג'ן צו זיין היינט דען טאג יאז' ווערן פֿון איר אב גטמן אל' ביז
גירוד' היינט דען טאג יאז'טא איר טיקן פֿיל גוטי אל'אכסדי יאז'ן איין גוטן
אל'אכסדיין צו דען כייאן יאר וואס דא טוט איין הער קיין דרוקדו ליבר פֿאטר
כייג דיין אורן צו איר אראט אייב אונ' דר הער בא'ד איין גבעט אונ' אונ' י
ד' ו'ניט לער ווידר קערן. ליבר הער גאט דו יאז'טא גרענקן וואס דו האטט
אן גסריבן אין דיין ליבה תורה איין מענט דר דא איז זעלבסט אורה דר איז
פֿון זיינע זינד פֿטור. דרוק יאז' עט זיין צו איר איין אופפֿר אונ' יאז'טא איך
אמא'ן צו דען כייאן יאר פֿון איינצינד פֿטור און וואן :

— < * < * < * < * —

סימני הדפין

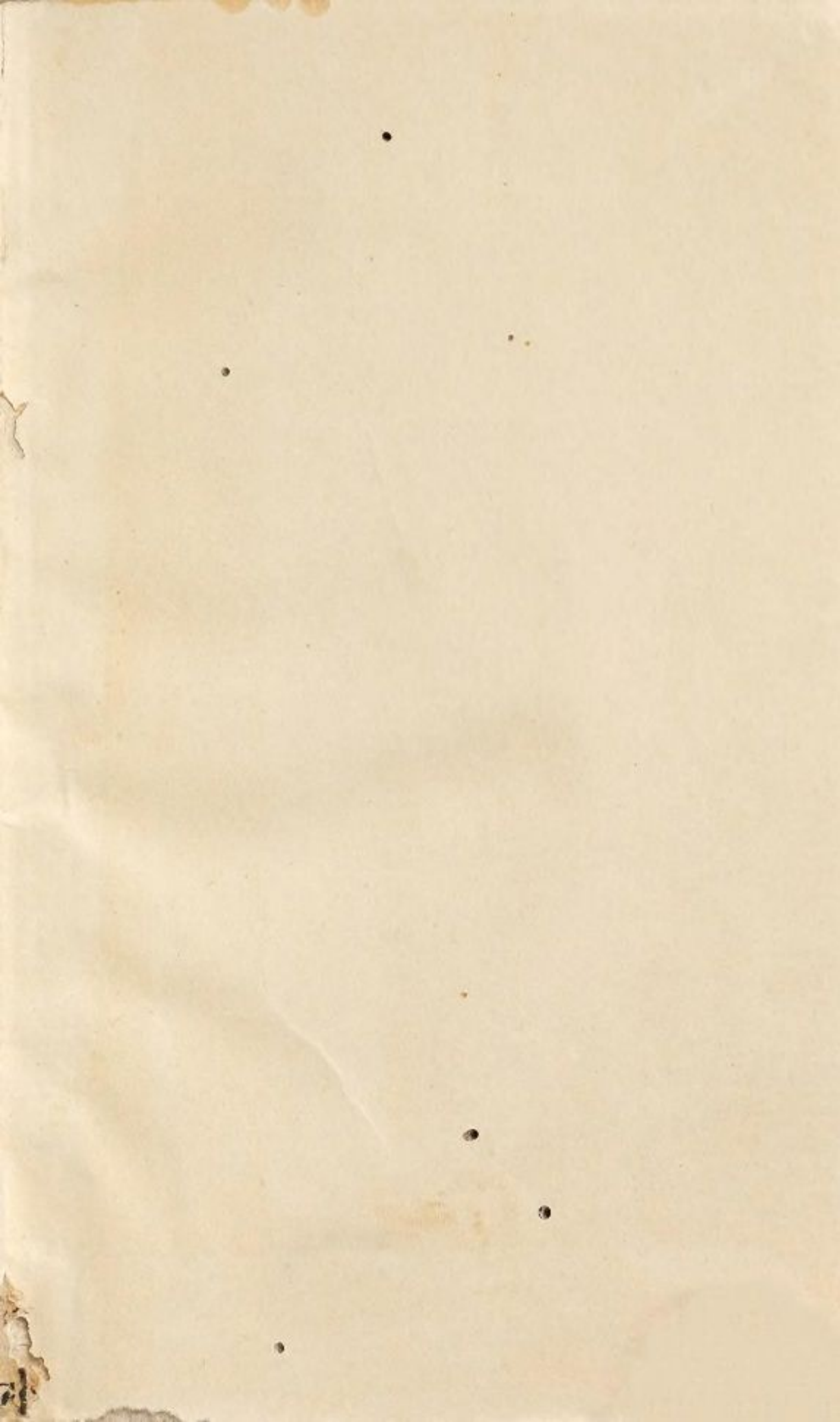
אפטה ארבי אליעזר	דף א' ע"ב
ווען איינער דרייסיג טאג ניט אויף דען ב"ע גוועזן איז	דף ג' ע"ב
וואס אן יאז'טא אויף רבנן איר קבר :	דף ה' ע"א
ווען איינער קואט פֿון ווייטן לאנד	דף ה' ע"א
אויף זיין פֿאטרס קבר	דף ח' ע"ב
אן יאר לייט פֿון פֿאטר אונ' אונ'ט	דף י"א ע"א
אויף גרוי קינדערס קברים	דף י"א ע"ב
אויף קלייני קינדערס קברים	דף י"ג ע"א
אויף זיין ברודערס קבר דף י"ג ע"ב	אויף שוועסטערס קבר דף י"ד ע"ב
אויף זיין אטערס פֿאטר קבר י"ד ע"ב	אויף זיין עלטר פֿאטר קבר י"ב ע"א
אויף זיין פֿעטערס קבר דף י"ב ע"ב	אויף זיין אימא'ס קבר דף י"ב ע"ב
צו בעטן אויף קינדער דר ליהן	אונ' אויף אחיה אונ' פֿרנסה דף ט"ו ע"א
אויף דען קברות פֿון קינדערס קראנקהייטן וועגן	דף ט"ו ע"ב
אונדרי לייט צו בעטן פֿר מיין אטה מעוברת	אויף פֿר מיין קינד בעטן וועגן
ד' ט' ז' ע"א	איין אטה מעובר אויף זיך זעלבסטן תפלה צו טון ד' ט' ז' ע"ב
איין ווייב אויף איר אמנט קבר	דף י"ז ע"א
איין תחנה ווען איינער קראנק איז ח"ו	דף י"ז ע"ב
אויף פֿריינדס קברים דף י"ח ע"ב	וואס אן יאז'טא ער"ה זע"כ ע"א
ער"ה זע"כ ווער"ח דף כ"ב ע"א	ערב יום כפור דף כ"ג ע"ב
איין תפלה אויף דבר וחרב ורעב ח"ו	דף כ"ד ע"ב
ווער איין אה' אין חלום זעהט	דף כ"ה ע"ב
ווען איינער איבר פֿעלד רייסן ווילן	דף כ"ז ע"א
ווען אן גיט אונ' עק פֿון קברות	דף כ"ז ע"א
גאנץ אלץ צו זאגן	דף כ"ח ע"א
ווען איינער איין סאחה אמא'ט	דף כ"ז ע"א

הספריה הלאומית
S 36 A 1794

מענה לשון אויף טייטש :

C.1

1827487-10

S 36 A

1794

S
36
A
1794

C.1